

6*89=135*

STARTO

ORGANO DE ĈEĤA ESPERANTO-ASOCIO

ALVOKO

La 1-an de junio 1914 oni inaŭguris an Františkovy Lázně, okaze de la 4-a Tut-aŭstria Esperanto-Kongreso, la unuan en la mondo grandan monumenton omaĝe al L. L. Zamenhof. Iniciatis ĝin la bavara fervojisto kaj loka Esperanto-klubestro Jacob Hechtl, kiu per monkollekto havigis la necesan sumon. La monumento estis kvarpilastra bloko el artefarita ŝtono, portanta supre bronзан reliefon de L. L. Zamenhof kun surskribo: Dro Zamenhof aŭtoro de Esperanto - Per Esperanto al Paco, Harmonio, Laboro kaj Dio!

En 1938 nazioj komplete detruis la monumenton. Ĉeĥa Esperanto-Asocio opinias sia morala devo renovigi tiun ĉi historiaĵon. Por povi plenumi tion, ĈEA kunlabore kun UEA anoncas internacian monkollekton. Donacinto de almenaŭ 40 gld. aŭ 200 Kčs ricevos dankdiplomon, kiu donacos 400 gld. aŭ minime 2000 Kčs ricevos medalon kun gravurita dankesprimco, kaj kiu donacos 5000 gld. aŭ 25000 Kčs, ties nomo estos gravurita sur la monumento. Kiu donacos la plej grandan sumon, ricevos miniaturan muldaĵon de la monumento. Kontribuon bonvolu sendi al ĈEA, banka konto 3330-021, var. simbolo 789.15.

La inaŭguron de la malnov-nova monumento oni planas por la jaro 1992, por kiu ĈEA jam proponis Pragon kiel kongresurbon por la 77-a UK. Dum tiu jaro oni festos la 400-an naskigdatrevenon de la Ĉeĥa elstarulo - ofte nomata "Instruisto de la Nacioj" Jan Amos Komenský-Komenio, kiun la esperantistoj prave konsideras prapatro de la internacia lingvo.

Laŭ proponskizo de la akademia skulptisto Jiří Hrcuba la dimensioj de la nova monumento estos iom reduktitaj kompare kun la origina kaj ĝi estos muldita el bronzo kaj fiksita en poluritan artefaritan ŝtonon, alta c. 2,20 m.

P. Chrdle

Л.Л.Заменин 1859-1989

Z projevu Dr. L. L. Zamenhofs na prvním světovém sjezdu esperantistů

Zdravím vás, drazí přátelé, bratři a sestry z velké světové lidské rodiny, kteří jste se sešli ze zemí blízkých i vzdálených, z nejrůznějších říší světa, abyste si vzájemně mohli bratrsky stisknout ruce ve jménu veliké ideje, jež nás všechny spojuje... Svatý je pro nás dnešní den. Skromné je naše shromáždění; vnější svět o něm mnoho neví, a slova, jež zde budou pronesena, nepoletí telegraficky ke všem městům a městečkům světa. Nesešly se hlavy států ani ministři, aby změnili politickou mapu světa, neskví se tu nádherné oděvy a množství řádů, neduní děla kolem domu, ve kterém dlíme; avšak sálem zní tajemné zvuky, zvuky velmi tiché, neslyšitelné pro ucho, ale takové, jež postřehne každá citlivá duše: jsou to zvuky něčeho velikého, co se teď rodí... Proroci a básníci snili o nějaké vzdálené mlhavé době, ve které si lidé vzájemně začnou rozumět a spojí se v jednu rodinu; ale to se zdálo být pouhým snem. Mluvílo se o tom jako o sladké fantazii, avšak nikdo ji nebral vážně, nikdo jí nevěřil.

A nyní poprvé se sen tisíciletí počíná uskutečňovat. V malém městě francouzského pobřeží se sešli lidé nejrůznějších zemí a národů, a potkávají se tu nikoli němi a hluchí, ale rozumějí jeden druhému, mluví jeden s druhým jako bratři, jako členové jednoho národa. Často se scházejí osoby rozličných národů a dorozumějí se; ale jaký obrovský rozdíl je mezi j e j i c h vzájemným dorozumíváním a n a š í m ! Tam si rozumí vzájemně jen malá část účastníků, kteří měli možnost věnovat velmi mnoho času a peněz na studium cizích řečí - všichni ostatní se účastní schůze jenom svým tělem, nikoli svou hlavou; avšak v n a š e m shromáždění si vzájemně rozumějí v š i c h n i účastníci, nám snadno porozumí každý, kdo si jen přeje nám rozumět, a ani chudoba, ani nedostatek času nezavírají uši našim projevům. T a m je vzájemného dorozumění dosaženo cestou nepřirozenou, urážející a nespravedlivou, protože tam příslušník jednoho národa se pokořuje před příslušníkem jiného národa, mluví jeho jazykem a stydí se, koktá, červená se a cítí se v rozpacích před svým společníkem, který se cítí silným a pyšným; ale v n a š í schůzi nejsou národy silné a slabé, privilegované a bezprávné, nikdo se nepokořuje a neostýchá se; my všichni stojíme na n e u - t r á l n í m základě, všichni jsme plně rovnoprávní; všichni se cítíme členy j e d n o h o národa, j e d n é rodiny, a poprvé v lidské historii stojíme my, příslušníci nejrůznějších národů, jeden vedle druhého nikoliv jako cizinci, nikoliv jako soupeři, ale jako b r a - t ř i , kteří si nevnučují vzájemně své jazyky, avšak rozumějí si, ne-

podezřívají jeden druhého, milují se vzájemně a tisknou si ruce nikoli pokrytecky jako společník společníku, ale upřímně jako člověk člověku. Uvědomme si dobře celou důležitost dnešního dne, protože dnes v pohostinných zdech Boulogne-sur-Mer se sešli nikoliv Francouzi s Angličany, Rusové s Poláky, nýbrž lid s lidmi. Požehnaný buď tento den, a velké a slavné necht jsou dny příští!...

Sešli jsme se dnes, abychom dokázali světu, že to, čemu nechtěl věřit, je skutečností nevyvratitelnou. Dokážeme světu, že vzájemné dorozumívání mezi osobami různých národností je dobře dosažitelné, a že není naprosto nutné, aby se jeden národ před druhým pokořoval nebo navzájem pohlcoval; že přehrady mezi národy musí padnout a že vzájemné dorozumívání mezi lidskými bytostmi není fantastický sen, ale zjev zcela přirozený...

Deklaracio pri esperantismo

(Oficiala teksto de la Bulonja Kongreso)

Ĉar pri la esenco de la Esperantismo multaj havas tre malveran ideon, tial ni subskribintoj, reprezentantoj de la Esperantismo en diversaj landoj de la mondo, kunvenintaj al la internacia Kongreso Esperantista en Boulogne-sur-Mer, trovis necesa lau la propono de la aŭtoro de la lingvo Esperanto doni la sekvantan klarigon:

1. La Esperantismo estas penado disvastigi en la tuta mondo la uzadon de lingvo neutrale homa, kiu "ne entrudante sin en la internan vivon de la popoloj kaj neniom celante elpusi la ekzistantajn lingvojn naciajn," donus al la homoj de malsamaj nacioj la eblon komprenigadi inter si, kiu povus servi kiel paciga lingvo de publikaj institucioj en tiuj landoj, kie diversaj nacioj batalas inter si pri la lingvo, kaj en kiu povas esti publikigataj tiuj verkoj, kiuj havas egalan intereson por ĉiuj popoloj. Ĉiu alia ideo aŭ espero, kiun tiu aŭ

(Oficiální text "Buloňské deklarace" schválený na 1. světovém sjezdu esperantistů v roce 1905)

Protože o podstatě esperantismu mají mnozí velmi nesprávné názory, my, podepsaní zástupci esperantismu z různých zemí světa, shromáždění na mezinárodním sjezdu esperantistů v Boulogne-sur-Mer, uznali jsme za nezbytné podle návrhu autora jazyka esperanto poskytnout následující vysvětlení:

1. Esperantismus je snaha rozšířit v celém světě užívání jazyka neutrálně lidského, který by se nevmešoval do vnitřního života národů a nikterak se nesnažil odstranit existující národní jazyky, a však poskytl by lidem různých národů možnost dorozumívat se mezi sebou, který by mohl sloužit jako smírný jazyk veřejných zařízení v těch zemích, kde různé národy bojují mezi sebou o jazyk, a v kterém by mohla být uveřejnována ta díla, která mají stejný význam pro všechny národy. Každá jiná myšlenka nabo naděje, kterou ten

alia Esperantisto ligas kun la Esperantismo, estas lia afero pure privata, por kiu la Esperantismo ne respondas.

2. Ĉar en la nuna tempo neniu esploranto en la tuta mondo jam dubas pri tio, ke lingvo internacia povas esti nur lingvo arta, kaj ĉar el ĉiuj multegaj provoj faritaj en la dauro de la lastaj du jarcentoj, ĉiuj prezentas nur teoriajn projektojn, kaj lingvo efektive finita, ĉiuflanke elprovita, perfekte vivipova kaj en ĉiuj rilatoj plej tauga montrigis nur unu sola lingvo, Esperanto, tial la amikoj de la ideo de lingvo internacia, konsciante ke teoria disputado kondukas al nenio kaj ke la celo povas esti atingita nur per laborado praktika, jam de longe ĉiuj grupigis ĉirkaŭ la sola lingvo Esperanto kaj laboras por ĝia disvastigado kaj ricigado de ĝia literaturo.

3. Ĉar la aŭtoro de la lingvo Esperanto tuj en la komenco rifuzis unu fojon por ĉiam ĉiujn personajn rajtojn kaj privilegiojn rilate tiun lingvon, tial Esperanto estas "nenies propraĵo", nek en rilato materiala, nek en rilato morala.

Materiala mastro de tiu ĉi lingvo estas la tuta mondo kaj ĉiu deziranto povas eldonadi en aŭ pri tiu ĉi lingvo ĉiajn verkojn kiajn li deziras kaj uzadi la lingvon por ĉiaj eblaj celoj; kiel spiritaĵoj de tiu lingvo estos ĉiam rigardataj tiuj personoj, kiuj de la mondo esperantista estos konfesataj kiel la plej bonaj kaj talentaj verkistoj en tiu ĉi lingvo.

4. Esperanto havas neniun personan legdonanton kaj dependas de neniun aparta homo. Ĉiuj opinioj kaj

ĉi onen esperantista spojuje s esperantismem, bude jeho čistě soukromou záležitostí, za kterou esperantismus nezodpovídá.

2. Protože v nynější době žádný badatel na světě již nepochybuje o tom, že mezinárodním jazykem může být jedině jazyk umělý, a protože ze všech pokusů v posledních dvou stoletích provedených všechny představují jen teoretické projekty, a jazykem skutečně hotovým, po všech stránkách vyzkoušeným, naprosto životaschopným a ve všech vztazích nejvhodnějším se ukázal jen jediný jazyk esperanto, přátelé myšlenky mezinárodního jazyka u vědomí, že teoretické pře nevedou k ničemu a že cíle může být dosaženo jen praktickou činností, již dávno se sdružili kolem jediného jazyka esperanta a pracují pro jeho rozšíření a obohacení jeho literatury.

3. Protože autor jazyka esperanta hned na začátku odmítl jedinou provždy všechna osobní práva a privilegia k tomuto jazyku, esperanto není ničím majetek, ani v ohledu hmotném, ani morálním.

Hmotným pánem tohoto jazyka je celý svět a každý může vydávat v tomto nebo o tomto jazyku všechna díla, která si přeje, a používat jazyka ke všem možným účelům; za duchovní vůdce tohoto jazyka budou vždycky považovány ty osoby, které budou esperantským světem prohlášeny za nejlepší a nejtalentovější spisovatele v tomto jazyku.

4. Esperanto nemá žádného osobního zákonodárce a nezávisí na žádném jednotlivci. Všechny názory

verkoj de la kreinto de Esperanto havas, simile al la opinioj kaj verkoj de ĉiu alia Esperantisto, karakteron absolute privatan kaj por neniu devigan. La sola unu fojon por ĉiam deviga por ĉiuj Esperantistoj fundamento de la lingvo Esperanto estas la verketo "Fundamento de Esperanto", en kiu neniu havas la rajton fari ŝanĝon. Se iu deklinigas de la reguloj kaj modeloj donitaj en la dirita verko, li neniam povas pravigi sin per la vortoj "tiel deziras aŭ konsilas la aŭtoro de Esperanto". Ĉiun ideon, kiu ne povas esti oportuna esprimata per tiu materialo, kiu troviĝas en la "Fundamento de Esperanto", ĉiu Esperantisto havas la rajton esprimi en tiu maniero, kiun li trovas la plej gusta, tiel same, kiel estas farate en ĉiu alia lingvo. Sed pro plena unueco de la lingvo al ĉiuj Esperantistoj estas rekomendate imitadi kiel eble plej multe tiun stilon, kiu troviĝas en la verkoj de la kreinto de Esperanto, kiu la plej multe laboris por kaj en Esperanto kaj la plej bone konas ĝian spiriton.

5. Esperantisto estas nomata ĉiu persono, kiu scias kaj uzas la lingvon Esperanto tute egale, por kiaj celoj li ĝin uzas. Apartenado al ia aktiva societo esperantista por ĉiu Esperantisto estas rekomendinda, sed ne deviga.

a dila tvŭrce esperanta maji, podobnĕ jako nazory a dila kaŝdnĕho jinĕho esperantisty, karakter zcela soukromy a pro nikoho nezavazny. Pro vsechny esperantisty jedinym jednou provzdy zavaznym zakladem jazyka esperanta je spis "Fundamento de Esperanto" (Zaklad esperanta), v kterĕm nikdo nemā prāvo provadĕt zmĕny. Odklonili se nĕkdo od pravidel a vzorŭ v uvedenĕm dĭle, nikdy se nemuŝe ospravedlnit slovy "tak si pŕeje nebo radi autor esperanta". Kaŝdrou myŝlenku, kterā nemuŝe bŭt vhodnĕ vyjadŕena materiālem, obsaŝenym ve Fundamento de Esperanto, mā kaŝdny esperantista prāvo vyjadŕit tim zpŭsobem, ktery povaŝuje za nejsprāvnĕjŝi, stejnĕ jako tomu je v kaŝdĕ jinĕ reĉi. Avŝak pro ŭplnou jednotu jazyka se vŝem esperantistim doporuuje napodobovat jak moŝno nejvĭce ten sloh, ktery nachāzime v dĭlech tvŭrce esperanta, jenŝ nejvĭce pracoval pro esperanto a v esperantu a nejlĕpe znā jeho ducha.

5. Esperantistou je nazyvāna kaŝdā osoba, kterā znā a uŝivā jazyk esperanto, lhostejno k jakym cilum. Pŕisluŝnost k nĕkterĕ ĉinnĕ spoleĉnosti esperantistŭ se kaŝdemu esperantistovi doporuuje, nenĭ vŝak povinnā.

Fundamento de Esperanto

A. Alfabeto

Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff, Gg, Ĝĝ, Hh, Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ, Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp, Rr, Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭu, Vv, Zz.

Rimarko. Presejoj, kiuj ne posedas la literojn ĉ, ĝ, ĥ, ĵ, ŝ, ŭ, povas

A. Abeceda

A, B, C, Ĉ (=ĉ), D, E, F, G, Ĝ (=ĝ), H, Ĥ (=ĥ), I, J, Ĵ (=ĵ), K, L, M, N, O, P, R, S, Ŝ (=ŝ), T, U, Ŭ (v dvojhlasĉkāch au, ou), V, Z.

Poznāmka. Tiskārny, kterĕ nemajĭ pĭsmena ĉ, ĝ, ĥ, ĵ, ŝ, ŭ, mohou

anstataŭ ili uzi ch, gh, hh, jh, sh, u.

B. Reguloj.

1) Artikolo nedifinita ne ekzistas; ekzistas nur artikolo difinita (la), egala por ĉiuj seksoj, kazoj kaj nombroj.

Rimarko. La uzado de la artikolo estas tia sama, kiel en la aliaj lingvoj. La personoj, por kiuj la uzado de la artikolo prezentas malfacilaĵon, povas en la unua tempo tute ĝin ne uzi.

2) La substantivoj havas la finigon o. Por la formado de la multenombro oni aldonas la finigon j. Kazoj ekzistas nur du: nominativo kaj akuzativo; la lasta estas ricevata el la nominativo per la aldono de la finigo n. La ceteraj kazoj estas esprimataj per helpo de prepozicioj (la genitivo per de, la dativo per al, la ablativo per per aŭ aliaj prepozicioj laŭ la senco).

3) La adjektivo finiĝas per a. Kazoj kaj nombroj kiel ĉe la substantivo. La komparativo estas farata per la vorto pli, la superlativo per plej; ĉe la komparativo oni uzas la konjunkcion ol.

4) La numeraloj fundamentaj (ne estas deklinaciataj) estas: unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil. La dekoj kaj centoj estas formataj per simpla kunigo de la numeraloj. Por la signado de numeraloj ordaj oni aldonas la finigon de la adjektivo; por la multoblaĵ - la sufiksion obl, por la nombronaj - on, por la kolektaj - op, por la dividaj - la vorton po. Krom tio povas esti uzataj numeraloj substantivaj kaj adverbaj.

5) Pronomoj personaj: mi, vi, li, ŝi, ĝi (pri objekto aŭ besto), si, ni, vi, ili, oni; la pronomoj posedaj estas formataj per la aldono de la finiĝo adjektiva. La deklinacio

misto nich použiivat ch, gh, hh, jh, sh, u.

B. Pravidla.

1) Ĉlen neurĉitý není; je jenom člen určité (la), stejný pro všech na pohlaví, pády a čísla.

Poznámka. Použití členu je stejné jako v jiných jazycích. Osoby, kterým použití členu dělá potíže, nemusí jej zpočátku vůbec používat.

2) Podstatná jména mají koncovku o. Množné číslo se tvoří přidáním koncovky j. Pády jsou jen dva: první a čtvrtý; čtvrtý pád dostaneme z prvního přidáním koncovky n. Ostatní pády se tvoří pomocí předložek (druhý pád předložkou de, třetí al, sedmý per nebo jinými předložkami podle smyslu).

3) Přídavné jméno končí na a. Pády a čísla jako u podstatného jména. Druhý stupeň se tvoří slovem pli, třetí slovem plej; u druhého stupně se používá spojka ol (než).

4) Číslovky základní (nesklonují se) jsou: jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset, sto, tisíc. Desítky a stovky se tvoří prostým spojováním. Řadové číslovky se tvoří přidáním koncovky přídavného jména; násobné příponou obl, zlomky příponou on, hromadné - op, podílné předložkou po. Mimo to mohou být číslovky substantivní a adverbiální.

5) Zájmena osobní: já, ty, on, ona, ono (o věci nebo zvířeti), se, my, vy, oni, se; zájmena přivlastnovací jsou tvořena přidáním koncovky přídavného jména. Sklonování

estas kiel ĉe la substantivoj.

6) La verbo ne estas *sangata* laŭ personoj nek nombroj. Formoj de la verbo: la tempo estanta akceptas la finigon -as; la tempo estinta -is; la tempo estonta -os; la modo kondiĉa -us; la modo ordona -u; la modo sendifina -i. Participoj (kun senco adjektiva au adverba): aktiva estanta -ant; aktiva estinta -int; aktiva estonta -ont; pasiva estanta -at; pasiva estinta -it; pasiva estonta -ot. Ĉiuj formoj de la pasivo estas formataj per helpo de responda formo de la verbo esti kaj participo pasiva de la bezonata verbo; la prepozicio ĉe la pasivo estas de.

7) La adverboj finigas per e; gradoj de komparado kiel ĉe la adjektivoj.

8) Ĉiuj prepozicioj per si mem postulas la nominativon.

9) Ĉiu vorto estas legata, kiel ĝi estas skribita.

10) La akcento estas ĉiam sur la antaŭlasta silabo.

11) Vortoj kurmetitaj estas formataj per simpla kunigo de la vortoj (la ĉefa vorto staras en la fino); la gramatikaj finigoj estas rigardataj ankaŭ kiel memstaraj vortoj.

12) Ĉe alia nea vorto la vorto "ne" estas forlasata.

13) Por montri direkton, la vortoj ricevas la finigon de la akuzativo.

14) Ĉiu prepozicio havas difinitan kaj konstantan signifon; sed se ni devas uzi ian prepozicion kaj la rekta senco ne montras al ni, kian nome prepozicion ni devas preni, tiam ni uzas la prepozicion "je", kiu memstaran signifon ne havas. Anstataŭ la prepozicio "je" oni povas ankaŭ uzi la akuzativon sen prepozicio.

15) La tiel nomataj vortoj fremdaj, t.e. tiuj, kiujn la plimulto

je jako u podstatných jmen.

6) Sloveso se nemění podle osob ani čísel. Tvary slovesa: přítomný čas přijímá koncovku -as; minulý čas -is; budoucí čas -os; způsob podmínovací -us; způsob rozkazovací -u; způsob neurčitý -i. Přičestí (s významem adjektivním nebo adverbialním): činné přítomné -ant; činné minulé -int; činné budoucí -ont; trpné přítomné -at; trpné minulé -it; trpné budoucí -ot. Všechny formy trpného rodu se tvoří pomocí příslušného tvaru slovesa esti a přičestí trpného potřebného slovesa; předložka trpného rodu je de.

7) Příslovce končí na e; stupňují se jako přídavná jména.

8) Všechny předložky se pojí s prvním pádem.

9) Každé slovo se čte jak je napsáno.

10) Přízvuk je vždycky na předposlední slabice.

11) Slova složená jsou tvořena prostým spojením slov (hlavní slovo stojí na konci); mluvnické koncovky jsou považovány za samostatná slova.

12) Ve větě je jen jeden zápor (u druhého záporného slova je "ne" vynecháno).

13) Směr se označuje koncovkou akuzativu n.

14) Každá předložka má určitý a stálý význam; jestliže musíme použít nějakou předložku a podle smyslu se žádná nehodí, pak užijeme předložku "je", která samostatný význam nemá. Místo předložky "je" je možno také použít čtvrtý pád bez předložky.

15) Tak zvaná slova cizí, t.j. ta, které většina jazyků převzala

de la lingvoj prenis el unu fonto, estas uzataj en la lingvo Esperanto sen sango, ricevante nur la ortografion de tiu ĉi lingvo; sed ĉe diversaj vortoj de unu radiko estas pli bone uzi sensange nur la vorton fundamentan kaj la ceterajn formi el tiu ĉi lasta lau la reguloj de la lingvo Esperanto.

16) La fina vokalo de la substantivo kaj de la artikolo povas esti forlasata kaj anstataŭata de apostrofo.

z jednoho zdroje, se používají v jazyce esperanto beze změny, avšak s pravopisem tohoto jazyka; u různých slov z jednoho kořene je lépe použít beze změny jen slovo základní a ostatní utvořit podle pravidel jazyka esperanta.

16) Koncovka podstatného jména a samohláska určitého členu může být vynechána a nahrazena odsuvníkem.

L. L. Zamenhof

La espero

(Himno Esperantista)

En la mondon venis nova sento,
Tra la mondo iras forta voko;
Per flugiloj de faĉila vento
Nun de loko flugu ĝi al loko.

Ne al glavo sangon soifanta
Ĝi la homan tiras familion:
Al la mond' eterne militanta
Ĝi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l' espero
Kolektigas pacaj batalantoj,
Kaj rapide kreskas la afero
Per laboro de la esperantoj.

Forte staras muroj de miljaroj
Inter la popoloj dividitaj;
Sed dissaltos la obstinaj baroj
Per la sankta amo disbatitaj.

Sur neutrala lingva fundamento,
Komprenante unu la alian,
La popoloj faros en konsento
Unu grandan rondon familian.

Nia diligenta kolegaro
En laboro paca ne laciĝos,
Ĝis la bela sono de l' homaro
Por eterna ben' efektiviĝos.

L. L. Zamenhof

Več doufáme
(Esperantská hymna)

Nový duch se rodí po vší zemi,
světem mocné volání se nese;
uchváčeno vánku perutěmi,
nechať po všech krajích rozlétne se!

Nechce meč, jenž po krvi by bažil,
lidskému snad v ruku vtisknout rodu;
světu, který tolik válek zažil,
dokonalou příslibuje shodu.

Pod praporem, na němž hvězda září,
průkopníci míru stojí v šiku,
dílo záslužné se rychle daří
sboru doufajících bojovníků.

Věky snažily se roztrhnouti
rozvaděné národy a kmeny,
hradby mezi nimi však se zhroutí,
vroucí láskou jsouce rozbořeny.

Jedna mluva všechen rozpor ztlumí,
celičkému lidstvu sloužíc k duhu,
neboť druh až druhu porozumí,
přilne věrně k rodinnému kruhu.

Proto, drazí bratři, bez ustání
v mírové své práci pokračujme;
věčné vzejde světu požehnání,
až se naše snaha plně ujme!

Přeložil Miloš Lukáš

L. L. Zamenhof

Naděje
(Esperantská hymna)

Nový cit už v našem světě sídlí,
volání se světem silné nese,
jak rychlého vánku nesen křídly
z místa dál a dál vždy rozlétne se.

Již ne k meči, jenž po krvi žíznil,
upírá se zoufalý zrak lidí,
již ne k válkám, které lidstvo trýzní;
v harmonii svět dnes cestu vidí.

Se symbolem naděje ve znaku
bojovníci míru šiky tvoří
pilnou prací, zápalem ve zraku
staré zloby mezi lidmi boří.

Pevné hradby po staletí stály
mezi mnoha lidstva rodinami,
rozpadly se však i pevné skály,
padnou hradby a svět půjde s námi.

Jazykem my jedním hovoříme,
rozumíme navzájem druh druhu,
jako my, i svět - to dobře víme -
sejde se v jediném rodném kruhu.

Naší prací v pili nekonečné
odedávné lidstva krásné snění
o míru, vzájemné lásce věčné
v trvalé se blaho opět změní.

Přeložil Jaroslav Hůda

Jubileum Dr. Kožíka

Čestný člen Českého esperantského svazu národní umělec František Kožík oslavil 16. května své osmdesáté narozeniny.

Při té příležitosti poskytl redaktorce magazínu "Co vás zajímá" Miluši Zindelové rozhovor, z kterého vyjímáme jednu otázku a odpověď:

Dověděla jsem se, že jste čestným členem našeho esperantského svazu. Jak došlo k vaší epizodě s esperantem?

To je zrovna jedna zajímavá kapitola mého života. Dík řediteli Antonínu Slavíkovi zkusila brněnská rozhlasová stanice vysílat v esperantu - nejdříve přednášky, pak menší dramatizace a nakonec velké hry (RJR, Matka) i opery (Prodaná nevěsta, Rusalka). V době těsně před nacistickým úderem to byla neobyčejná propagace Československa. Esperantisté z celého světa přejmenovali Brno na "verda stacio" (zelená stanice) a po každém vysílání jsme dostávali na dva tisíce pozdravů. Dělal jsem s D. Chalupou dramaturgii těchto programů, režíroval jsem je a také jsem v nich účinkoval. Vzpomínka na tu záslužnou činnost mi přinesla to jmenování, které si ani nezasluhuji.

Na práci v brněnském rozhlasu národní umělec Fr. Kožík rád vzpomíná. V časopise Rozhlas o tom napsal: Dalibor Chalupa, s nímž jsem se znal ze studentských akcí, mě jako literární referent jednou vybídl, abych zkusil napsat hru pro rozhlas. Pro dvacetiletého autora to byla pocta i rozčilující výzva. Psal jsem tu první hru na prázdninách v Nymburce mezi studiem k první státnici. Instinktivně jsem vytušil, že pro rozhlasovou dramaturgii má velký význam hudba a hlavním dramatickým prvkem jsem udělal melodii, která se ozývala v různých souvislostech a polohách. Neměl jsem ještě psací stroj a hru Návrat jsem psal krasopisně rukou. Vysílala se v září 1930... Řediteli brněnské stanice ing. Antonínu Slavíkovi stálo za to zajít i za svým otcem, aby s ním promluvil o mém přechodu k rozhlasu. V kolektivu, který ředitel Slavík v Brně vytvořil, byl jsem nejmladší, ale v krásném a plodném pracovním ovzduší jsem se snažil udržet krok se zkušenějšími. Měli jsme k sobě blízko, svěřovali jsme si nápady a ten, kdo je uskutečňoval, měl podporu ostatních. Lidé z programu, administrativy i techniky žili v upřímné družnosti. Tento duch spolupráce byl tajemstvím úspěchů brněnské stanice, která se mnohokrát vyvíhla nad personálně bohatě vybavenou stanicí pražskou.

Slavík byl výtečný vedoucí i pedagog a dovedl objevit v každém nejlepší schopnosti. Na svou službu rozhlasu vzpomínal ještě v posledních dopisech z koncentračního tábora. "V tom je snad největší kouzlo rozhlasu," napsal jednou, "že v sobě uzavírá všechno umění a vzdělání, pro jejichž tlumočení používá techniky zrovna zázračné." Do poslední chvíle života byl pyšný, že získal "řadu mladých, nadaných a odvážných mužů, kteří se stali chloubou brněnského i českého rozhlasu". Mými přáteli byli kromě D. Chalupy především režisér Josef Bezdiček, hudební referent dr. K. Vetterl a jiní. Myslel jsem intenzivně na svět rozhlasu, vdechoval celé to ovzduší, o dovolené jsem jezdil navštívit cizí stanice. (Tolik František Kožík.)

Není divu, že vysoká umělecká a profesionální úroveň rozhlasových pořadů z Brna se výrazně projevovala i v esperantských pořadech této stanice, takže ještě po desetiletích patří vzpomínky na Verda Stacio k zářným stránkám historie našeho esperantského hnutí. Na pořady Verda Stacio vzpomínají i zahraniční esperantisté. Tak např. v letošním 1. čísle maďarského esperantského časopisu HUNGARA VIVO píše na toto téma Ervin Fenyvesi: "Dneska si sotva dovedeme představit takové esperantské rozhlasové pořady s operetami, operami (Prodaná nevěsta a jiné) a dramaty (RUR od Čapka aj.)! Ano, před půlstoletím se takové pořady pravidelně konaly k údivu a překvapení veřejnosti, a to při nikterak nízké úrovni: významní umělci Národního divadla, vynikající pěvci přicházeli před mikrofon. Jako mladík jsem sám tehdy sedával u přijímače a s napjatými ušima poslouchal slova i melodie z tehdy neobvyklých esperantských rozhlasových pořadů. Och, jaké velké potěšení poskytovaly mně - a mnoha dalším esperantistům - ty hlasy prostřednictvím rozhlasových vln. To vzrušení z tehdejší doby není snadné předat dnešním lidem, kteří mají dostatek rozhlasových pořadů v esperantu... Ještě dnes si vysoce cením tu pionýrskou činnost českých umělců, nezapomenutelnou pro posluchače plně účinných, profesionálně kvalitních divadelních her a oper."

Při vzpomínce na životní dílo českého spisovatele národního umělce Františka Kožíka u příležitosti jeho životního jubilea vyzdvihujeme zejména tu část jeho aktivity, která je spojena s jeho činností v rozhlase a s esperantem. A těšíme se, že esperanto z našeho rozhlasu opět někdy zazní tak jasně a krásně, jako v oněch pionýrských dobách. jp

---

Polský rozhlas RADIO POLONIA vysílá každý den šest půlhodinovek v esperantu. Poslouchajte je a pište na adresu: RADIO POLONIA, Esperanto-Redakcio, 00-950 VARSOVIO, Box 46, POLSKO. Vysílací časy:
6.00 hod. - 31,01 m, 41,27 m, 50,04 m, 200 m (9675, 7270, 5995, 1503 kHz)
12.00 hod. - 25,34 m, 31,50 m, 50,04 m, 200 m (11840, 9525, 5995, 1503)
16.30 hod. - 25,39 m, 49,22 m (11815, 6095 kHz)
18.30 hod. - 31,45 m, 41,18 m, 48,90 m (9540, 7285, 6135 kHz)
21.30 hod. - 31,50 m, 41,99 m, 42,11 m (9525, 7145, 7125 kHz)
22.30 hod. - 41,18 m, 41,27 m, 42,11 m, 48,90 m, 49,22 m, 50,04 m, 200 m (7285, 7270, 7125, 6135, 6095, 5995, 1503 kHz)

Tak se jmenovalo ústřední téma konference, kterou uspořádal Kulturbund der DDR v Ahrenshopu v prosinci 1988 za účasti 40 významných esperantologů z Francie, Polska, ČSSR, NDR, NSR, Bulharska, Rakouska, Jugoslávie, Japonska, Maďarska, SSSR, Belgie, Litvy, Holandska. Ústředním tématem konference byla analýza současného stavu hnutí pro mezinárodní jazyk, úspěchy i problémy, úvahy o etapách vývoje světa a variantách řešení dorozumívání, jaké má současné lidstvo k dispozici, o cílech esperantského hnutí, překážkách a potížích při zavádění esperanta do praxe, o formách a prostředcích, které by přispěly k šíření jazyka do praxe a zejména uplatnění jazyka v oblasti vědy, techniky, kultury, umění a při šíření literatury psané původně v esperantu. Diskutovalo se i o kritériích, jimiž bychom mohli objektivně měřit úspěchy dosažené v tomto oboru, neboť reálné výsledky mohou být snadno zaměněny za úspěchy efemérní, zdánlivé. Jako delegát za ČSSR jsem sledoval, jak je esperanto používáno v diskusi; vynikající řečnické úrovně dosahovali delegáti z Japonska, Francie a NSR, neboť šlo o pracovníky Světové organizace esperantistů a pracovníky esperantské Akademie, kteří esperanta používají na všech úrovních a při mnoha příležitostech. Vynikající znalosti však prokázali i pracovníci z Maďarska a z Polska, které věnují esperantu pozornost. V Bialystoku, rodišti autora esperanta dr. Zamenhova, se buduje za podpory polské vlády středisko esperantské kultury. Vynikající organizaci německých esperantistů v NDR ocenili všichni účastníci, zejména práci D. Blankeho, pracovníka Kulturní ligy NDR, která byla hostitelem. V rámci konference jsem dělal i malou anketu o znalosti české literatury u účastníků. Téměř všichni včetně Japonců považují za největší české spisovatele - pokud četli vůbec českou literaturu - tyto autory a v tomto pořadí: 1. Fr. Kafka 2. Hašek (Švejk) 3. K. Čapek 4. J. Seifert. Na otázku, jakým způsobem se seznámili s autory, většina uváděla, že z esperantských překladů. Esperantisté čeští se podílejí tedy na propagaci literatury, i když mohou publikovat jen v esperantských časopisech a vydávat ročně 32stránkovou brožuru jako přílohu časopisu Paco. V roce 1992 bude v Praze světový esperantský kongres. Měli bychom se na kongres připravit a využít jej edičně k propagaci české literatury.

Tento článek vyšel v letošním 1. čísle *Knene* z pera básníka Jiřího Karena, předsedy literární sekce Českého esperantského svazu. S potěšením jsme se dozvěděli, že J. Karen obdržel premií Českého literárního fondu za novou básnickou sbírku "Vaše podlaha, náš strop". Z recenze Ladislava Vaciny "Stropy, podlahy a příčky mezi lidmi" uveřejněné ve 4. čísle Literárního měsíčníku vyjímáme:

Jiří Karen patří k básníkům, jejichž vstupy do současné poezie mají svůj pravidelný rytmus a vnitřní řád. Odvíjejí se ze základů básnickovy vnitřní kontinuity životní i tvůrčí a snaží se především reagovat na aktuální podněty naší doby a postihnout obraz člověka v ní. Zvláště v poslední době nabývá poezie Jiřího Karena autentičnosti a angažovanosti vpravdě občanské a "nic lidského jí není cizí". Tři Karenovy sbírky

z poslední doby: Stromy přicházejí do města (Kruh, 1984), Sáзка na člověka (Československý spisovatel) a Vaše podlaha - náš strop (Mladá fronta, 1988) mají svá specifika i řadu souvztažností, jimiž se zřetelně i navenek rýsuje půdorys životních zkušeností tohoto litomyšlského rodáka usedlého v Praze, ale také půdorys mezilidských vztahů dnešní doby se všemi pozitivními i negativními rysy, se všemi optimistickými výhledy i s konstatováním toho, co zůstává jako nezaplacený účet. I v tomto konstatování, ve vyvažování kladů i záperů, v objektivizaci a komplexnosti autorova vidění naší společnosti je specifický rys současné Karenovy tvorby.

Dalo by se říci, že nová sbírka je v jistém smyslu protějškem dřívějších Stromů... Jestliže ty se staly pádným občanským apelem k ochraně stromů, zosobňujících přírodu nezbytnou pro člověka, pak poslední sbírka směřuje z jiných zorných úhlů k témuž celku: zajistit odpovídající prostor pro člověka. Chceme-li být konkrétnější, vychází nová Karenova sbírka z půdorysu, z něhož se zdvihá složitá konstrukce životního prostředí, stejně choulostivá, stejně palčivá jako téma přírody, stejně naléhavá k řešení, protože v podstatě představuje druhou stranu jedné mince. Rovnováha v přírodě vyžaduje rovnováhu i mezi lidmi. Karenovy verše přinášejí zajímavý pohled na člověka, determinovaného prostředím betonových stěn velkoměstských bludišť. I u tohoto básníka se ozývá tak častá obava pramenící z protismyslné izolace člověka dvacátého století, žijícího uprostřed anonymního houfu, člověka poznamenaného nezájmem o okolí, lhostejností ke všemu a ke všem, sobectvím...

Vše souvisí se vším, mezilidské vztahy jsou křehkou stavbou, a stěny lidského příbytku dvacátého století jsou tak tenké: vaše podlaha je naším stropem, náš strop je vaší podlahou. A lidé by měli mít k sobě přes ty přičky, stropy i podlahy přece jen blíž.

Dne 1. prosince oslaví své neuvěřitelné 85. narozeniny významný pracovník v esperantském hnutí, spisovatel a překladatel, čestný člen Českého esperantského svazu Josef V o n d r o u š e k z Brna.

Dne 4. prosince dosáhne 75 let prof. ThDr. Rudolf H o r s k ý , významný a zasloužilý pracovník v našem hnutí, dlouholetý učitel a funkcionář, pracovník v mírovém hnutí a v esperantském Agado E3, které zajišťuje brýle pro potřebné Afričany.

V roce 1989 oslavili 60 let svého esperantství Ladislav K y n ě l z Prahy, dlouholetý funkcionář a učitel, a čestný člen ČES Adolf S t a n u r a , předseda jazykové komise ČES a překladatel, odborník na esperantský těsnopis.

V listopadu 1989 byl už 60 let stoupencem mezinárodního jazyka čestný člen ČES Jaroslav M a ř í k . V letech 1929-1934 se zabýval "esperantidem", od listopadu 1934 esperantem (55 let!).

ZROZENÍ DRUŽBY

Zúčastnil jsem se "Vlaku družby" na trase Kyjev, Oděsa, Volgograd, Moskva. Byla to moje první cesta do SSSR. Již od chlapec-kých let hovořím mezinárodním jazykem esperantem. Měl jsem v Sověts-kém svazu pouze jednoho korespondenta, a to v Rostovu na Donu, takže jsem se rozhodl využít své cesty k navázání kontaktu s dalšími sovětskými esperantisty. Jednalo se mi hlavně o Volgograd, protože je to naše družební město. Zaujala mě myšlenka, že bychom družbu navázali i mezi esperantskými kluby. Podle mezinárodního adresáře jsem napsal na adresy místních esperantistů data mého průjezdu. Marně jsem však hledal adresu z Volgogradu. Postěžoval jsem si pří-teli v Rostovu, ale do odjezdu mi už odpověď nedošla. Zakrátko jsem se stal v naší výpravě populární, jelikož jsem všude měl vzkazy ke schůzce, nebo jsem byl již u vlaku sovětskými esperantisty oček-áván.

Ve Volgogradě jsem si byl vědom, že mne nikdo nečeká a šel jsem na procházku městem. U pošty jsem překvapením oněměl, když mě u vchodu pozdravil v esperantu a oslovil jménem mladý, sympatic-ký muž. Zmateně jsem se ptal, odkud mne zná, a domníval jsem se, že ze světových esperantských kongresů, jichž jsem se mnohokrát zúčastnil. Odpověď byla pro mne šokující. Před několika měsíci vzniklý kroužek esperantistů dostal zprávu od mého přítele z Rostova s datem, kdy budu projíždět. Nic více. Členové kroužku tedy obsadili všechny turistické body ve městě, jako nádraží, poštu, muzea, hotely, největší obchody a hlídali od rána, kdo bude mít na klopě zelenou pěticipou hvězdu v bílém poli - odznak esperantistů. Byl jsem dojat jejich obětavostí a nadšením. uvážíme-li, že Volgograd má milión obyvatel, ale oni přesto věřili, že mne najdou.

Večer jsem se se všemi dvaceti hlídači sešel. Byli to mladí komsomolci, kteří mě doprovázeli i příští den, a právě na toto ne-plánované setkání mám nejhezčí vzpomínky. Dohodli jsme družbu mezi esperantskými kroužky, jež je zaměřena k rozvinutí oficiální družby Ostrava - Volgograd. Každoročně si vzájemně vyměňujeme hosty a za-jišťujeme jim bohatý program, na kterém se podílejí všichni členové klubu.

Drahomír Kočvara, Ostrava

Dostali jsme dopis:

Chci také Českému esperantskému svazu poslat poděkování pro paní Miladu H e m e r k o v o u . Byla mou lektorkou v základním kursu a věřím, že bude i v kursu pro pokročilé. Její citlivý a lidský přístup mi pomohl překonat při učení různá úskalí a zároveň ze mne udělala záníceného "esperantistu". Za to vše jí patří můj vřelý dík.

Těším se na další spolupráci s p. Hemerkovou i s Vámi.

S pozdravem

Oldřich Abrahánek

glasnost raději ne...

Nedávno probíhala v časopise "Vlasta" diskuse o jazykové výchově. Čtenářky společně přemýšlely o tom, co brání kvalitnější výuce cizím jazykům. Bylo uveřejněno také několik příspěvků o esperantu, které vyzněly pro mezinárodní jazyk příznivě. Byly to však vesměs příspěvky, které zůstávaly na povrchu problémů. Tento postoj asi nejlépe vyjádřila jistá pedagogická pracovnice, která na otázku, co soudí o esperantu sdělila, že uznává esperanto pouze jako koníčka. Tato vzdělaná žena zřejmě neví nic o tom, že UNESCO ve své rezoluci, přijaté dne 8. XI. 1985 na 23. generální konferenci v Sofii doporučilo všem členským státům výuku esperanta ve školách a osvětových zařízeních. Když redakce vyvolala tuto diskusi, dalo by se předpokládat, že dá možnost každému, aby vyjádřil své mínění. Nebyl publikován příspěvek mé manželky, zřejmě proto, že názory v něm obsažené byly příliš odvážné a možná i nebezpečné, protože se opíraly o vlastní zkušenosti. Předkládám opis příspěvku k uveřejnění.

Oldřich Antoš, Děčín

Vážená redakce,

v 9. čísle Vlasty jsem si se zájmem přečetla článek "Kolik jazyků (ne)-umíš..." Jsou zde názory a zkušenosti čtenářek z oblasti jazykové výchovy. Čtenářka M. P. z Loun je jazykově nadaná, nemůže však své nadání dostatečně uplatnit. Čtenářka M. P. z Prahy vidí, jak je to úmorné učit se cizím jazyku pouze z učebnice, výsledek však neodpovídá námaze. Nic nenahradí pobyt v zemi, jejímž jazyku se učíme. Čtenářka A. K. z Plzně narazila na obdobné problémy - ač profesionálně zaměřená, upevnění jejích jazykových znalostí jí přinesly teprve pobyty v zahraničí. Tím se dostáváme k jednomu závažnému problému - dokonce závažnějšímu než by se na první pohled zdálo. Moderní svět vyžaduje komunikaci. Ne každý může být v některém jazyce profesionál a ne každý má možnost dlouhodobého pobytu v jiné zemi. Když v televizi vidím záběry z některého mezinárodního jednání a účastníci mají sluchátka na uších, myslím si, že jsme zaspali dobu. Jak dál? Řešení přináší příspěvek čtenářky V. S. z Prostějova. Esperanto je skutečně prostředkem, který může překlenout všechny tyto problémy. Nemyslím tím, že bychom měli okamžitě přestat s výukou cizích jazyků, znalost každé řeči člověka obohacuje. Není však možné zvládnout tolik jazyků, kolik by si jednotlivec přál a není možné zvládnout je dokonale. Přimlouvala bych se, aby mezinárodní ženské organizace přijaly esperanto jako jeden z jednacích jazyků. My ženy si máme vždy co říci, až nám to muži vytýkají. Bylo by jistě dobré, kdybychom si mohly promluvit s ženami ze zahraničí, ať již přijedou v rámci nějaké delegace nebo soukromě. Zatím možnost dorozumění se zužuje na několik málo vyvolených, které měly možnost věnovat nespočet hodin angličtině nebo jinému světovému jazyku. V současné době se rozšiřuje velmi sympatická forma mezinárodních styků - vzájemné návštěvy rodin. Zde by právě esperanto mohlo sehrát svoji nezastupitelnou roli, protože lidé by nebyli vázáni na jednu jazykovou oblast.

Vzpomeneme si, kolikrát jsme si plánovaly učit se tomu či onomu jazyku, a kolikrát zůstalo jen u přání. Buď jsme nezačaly nebo jsme začaly a nevytrvaly. Známe ten kolotoč všedního dne až příliš dobře - práce, domácnost, děti, domek, zahrádka atd. Samozřejmě, že ani esperanto nám nepůjde bez učení. I tomu je nutné věnovat čas; je to však méně náročné než u jiných jazyků. Pro zdokonalování je možné věnovat dva týdny dovolené v některém esperantském táboře, nejnámější je tábor v Lančově. Těchto táborů se může zúčastnit celá rodina za podmínky, že všichni příslušníci se budou učit. Sama jsem se takového tábora zúčastnila vícekrát s celou rodinou a ráda na to vzpomínám. Také jsem s manželem a dětmi několikrát byla na významných esperantských kongresech v zahraničí. Tam teprve člověk poznává výhody esperanta. Sejde se třeba padesát národností a nikdo nemá obvyklá sluchátka. A což teprve ta přátelská atmosféra mimo kongresové jednání! Je možné s kýmkoli hovořit bez zábran. I takový všední rozhovor, třeba o rodině, v nás vyvolá hřejivé pocity a utvrzuje v nás vědomí, že všichni lidé chtějí žít v míru.

K tomu právě je zapotřebí, aby se lidé mohli vzájemně dorozumět.

Marta Antošová, Děčín

Pozn.red. Splnili jsme přání s. Antoše a uveřejnili příspěvek jeho manželky, který Vlasta neuveřejnila. Ale jistě jste četli obsáhlý, téměř dvoustránkový článek M. Zindelové "Exploze zvaná esperanto", který byl uveřejněn v 29. čísle Vlasty.

Ni funebras...

Ĉe la fino de junio 1989 mortis en Albrechtice apud Český Těšín meritplena samideano Włodzimirz Hebda, mineja inĝeniero 69-jara. Longjara esperantisto, iama ano de Centra Komitato de ĈEA, ano de Nordmoravia departementa komitato, kelkjara prezidanto de Esperanto-rondeto en Stonava, homo bonkora, laborema, oferema. Sur loka tombejo en Albrechtice adiauis kun li la 29-an de junio ministra komunumo kaj ankaŭ esperantistoj, ĉar lia multjara oferema laboro por Esperanto estis generale konata. Sileziaj esperantistoj tre bedaŭras lian foreston kaj neniam lin forgesos. KJ

Post longa malsano mortis la 17-an de junio 1989 membro de EK en Znojmo kaj membro de ĈEA s-ano Miroslav Polák en aĝo de 70 jaroj. Li estis tre aktiva membro en la EK.

La 22-an de junio 1989 forpasis longjara komitatano de EK en Znojmo, membro de ĈEA s-ano Karel Dohnal en aĝo de 85 jaroj. Li estis tre oferema esperantisto kaj restis fidela al Esperanto ĝis la fino de sia vivo. Honoron al ilia rememoro! VR

La 16-an de aprilo 1989 mortis en Libochovice s-ano Vladimír Břejník, membro de la viena veteran-klubo. Li naskiĝis la 31-an de julio 1905.

S V A Z O V Ě Z K O U Š K Y

Letošní svazové zkoušky ze znalosti esperanta a o způsobilosti vyučovat esperanto opět ukázaly, že esperantisté nemají patřičnou představu, jak se na zkoušky připravit. Jedni je považují za příliš náročné a obávají se přihlásit, jiní je podceňují a přicházejí nepřipraveni.

Slovní zásoba by měla být aspoň dva až tři tisíce slovních kořenů a kandidát by měl mít přečteny nejméně tři knihy v esperantu a umět vyprávět jejich obsah. Volně by měl umět vyprávět dvacet konverzačních témat: Rodina, Bydlení, Město, Cestování, Čtení, Zábavy, Jídlo a pití, Sport a hry, Vesmír, Počasí a čas, Výuka a věda, Oblékání, Tělo a nemoci, Zeměpis a dějepis, Práce a technika, Přírodní vědy, Rostliny, Zvířata, Filozofie /např. podle Konverzace pro pokročilé od J. Chvostry, která od r. 1986 vycházela ve Startu/. Dále je třeba znát historii a literaturu esperanta /J. Vondroušek: Historio kaj biografioj/.

Mluvnici je třeba znát nejen esperantskou /M. Malovec: Gramatiko de Esperanto/, nýbrž i českou /Havránek-Jedlička: Stručná mluvnice česká/, protože bez teoretické znalosti mateřštiny nelze dobře zvládnout cizí jazyk. Velké neznalosti se projevovaly u souvětí souřadného /slučovací, stupňovací, odporovací, vylučovací, důsledkové, příčinné/ i u souvětí podřadného /vedlejší věta podmětá, předmětá, přívlastková, doplňková, příslovečná místní, časová, způsobová, příčinná, účelová, podmínková/.

V češtině je třeba se soustředit na rozdíl mezi časováním sloves nedokonavých /mají všechny tři časy, z toho budoucí složený/ a sloves dokonavých /nemají přítomný čas, budoucí je jednoduchý/, protože jejich nesprávné pochopení vede k chybným překladům. Téměř nikdo už neumí používat český přechodník /má tři tvary: jeden pro mužský rod, druhý pro rod ženský a střední a třetí pro množné číslo/.

V esperantu je třeba vědět: co je to hiát, kdy se používají dvojité souhlásky, jaký je rozdíl mezi přízvukem slovním, větným a větým důrazem; co jsou jazyky aglutinující a flexivní; co jsou slova oficiální, oficializovaná, neologismy, homonyma, synonyma; jaké známe slovní druhy; co jsou předpony, kořeny, přípony a koncovky; jak se tvoří nová slova, co je princip nutnosti a dostaččnosti; jak se v esperantu sklonuje, k čemu se používá akuzativ; co je stupňování relativní a absolutní; rozdíl mezi slovesy tranzitivními a netranzitivními, jak lze tranzitivnost změnit; co jsou slovesa trvání s výsledkem, slovesa pouhého trvání, slovesa pouhého výsledku a slovesa hybridní; jak se používají složené časy, přechodníky a slovesné rody; jak esperanto vyjadřuje naše slovesné vidy /dokonavost-nedokonavost/; jak se dělí zájmena, číslovky a příslovce; jaké jsou rozdíly mezi některými výrazy překládanými do češtiny obdobně /DE-DA, JAM NE-NE PLU, IGI-IGI, POR-PRO, KUN-PER, DE POST-EKDE, SOLA-MEM, ĈUSTE-JUS, SOLE-NUR, NEK-ĈĈ NE/; jak se používá člen; slovní a větná skladba, předmět přímý a nepřímý, přímá a nepřímá řeč, těsný, volný a aktualizovaný slovosled atd., atd., atd.

Ti, kteří se podrobují zkoušce o způsobilosti vyučovat, si musejí prostudovat pedagogiku a didaktiku cizích jazyků /obojí existuje v češtině a lze vypůjčit ve veřejných knihovnách/ a musejí počítat s tím, že předvedou ukázkovou hodinu včetně písemné přípravy /nechápané, ale zvědavé žáky hrají členové zkušební komise/. Bude jim také předložen chybný text, v němž mají opravit a vysvětlit chyby.

Písemná část obou zkoušek /pri scio, pri kapablo instrui/ spočívá ve slohové domácí práci /asi měsíc před zkouškou/ a v překlade literární ukázky za pomoci slovníku přímo na místě zkoušek. Kdo nemá maturitu, je zkoušen i z českého pravopisu /diktát/.

Toto je jen neoficiální vysvětlující informace. Oficiální pokyny obdržíte po zaslání přihlášky /na adresu svazu/.

ZO ČES "MÍR A PŘÁTELSTVÍ" V SLANÉM

Vás zve na

JUBILEJNÍ SETKÁNÍ E-INVALIDŮ

u příležitosti 5. výročí založení sekce E-invalidů

kteřé se koná pod záštitou ČES ve dnech 9. - 11. června 1990
ve Slaném.

Program setkání:

8. 6. pátek - seznamovací a spolačenský večer
9. 6. sobota - otevření výstavy
slavnostní zahájení
pracovní skupiny: - frekventantů kursů
- dovedných rukou
- sběratelů
- setkání funkcionářů
sekce s hosty
kulturní program
10. 6. neděle - zájezd Lidice a okružní jízda Prahou
koncert
11. 6. pondělí - prohlídka pamětihodností města
veřejné zasazení E-stromu
spolačenský večer na rozloučenou

Informace žádejte: E-invalidé, p. schr. 63
274 01 S l a n ý

Změna programu vyhrazena.

ŠACHY & esperanto

Sekce korespondenčního šachu esperanta pořádá pro své členy řadu turnajů. Členové mají také možnost se každoročně přihlásit od dvou mezinárodních turnajů, které pořádá EŠLI. Těchto turnajů je každoročně zahájeno několik. Mezinárodní turnaj trvá obvykle 2 roky. Pomocí těchto turnajů se často navazují trvalá přátelství, jak mezi našimi šachisty, tak i se šachisty z jiných států. Cenné je i to, že v turnajích nelze odpovědi odkládat, jak tomu je často při dopisování s esperantisty jiných zemí. Po dohodě je také možné posílat šachové tahy na pohlednicích.

Každý člen sekce dostává orgán EŠLI "Esperanta ŝako", který vychází čtvrtletně. V říjnu 1985 v něm byla otisknuta výzva k uspořádání mezinárodního experimentálního turnaje v progresivním šachu od dr. Picasso z Itálie. Zároveň byla otisknuta pravidla tohoto druhu šachové hry, která je rozšířena v Itálii, spolu s dalšími druhy tzv. heterodoksních šachů. V Itálii existuje samostatný svaz těchto šachů AISE /Associazione Italiana Scacchi Eterodossi/, který vydává čtvrtletně obsáhlý buletin. Tento buletin mi je zasílán. Je v italštině s občasnými esperant. zprávami. Progresivní šach se mi zalíbil. Má daleko větší spád, než šach klasický, proto je vhodnější pro korespondenční turnaje. Začal jsem jej propagovat mezi spoluhráči v našich i mezinárodních turnajích. Nejdříve se hrála jen přátelská utkání, později jsem zorganizoval turnaje a zprostředkoval účast některých našich členů v mezinárodních soutěžích.

Mezinárodní experimentální turnaj

V mezinárodním experimentálním turnaji hrálo 9 hráčů. Dva z NDR, po jednom z ČSR /Hlavatý/, Nizozemí, Nového Zélandu a SSSR /Sibiř/ a 3 Italové. Zvítězil Wolff z NDR, 2. Bosley z Nového Zélandu, 3. Picasso z Itálie, 4. Hlavatý.

1. mezinárodní turnaj AISE/EŠLI "100 jaroj esperanto"

Zahájen byl 16.3.1987. Hrálo se ve 3 skupinách po sedmi hráčích s možností postupu do finále. Z ČSR se zúčastnili: Vysloužil, Hlavatý, Červenka a Zima. Do finálové skupiny postoupilo 10 hráčů: 6 Italů, 2 z ČSR /Červenka a Hlavatý/, po jednom z Nového Zélandu a NDR. Finále bylo zahájeno 15.10.1988.

Václav Hlavatý

16. mezinárodní esperantský šachový festival

EŠLI ve spolupráci s ČES pořádala ve dnech 19.-28.6.1989 16. mezinárodní šachový festival esperantistů v Jablunkově, v prostorách rekreačního střediska OÚNZ Karviná. Z původně přihlášených 40 zájemců přijelo 24 přátel ze 6 zemí (SSSR, USA, Anglie, Maďarska, NDR a ČSSR). Bohužel, nepřišel žádný z 8 přihlášených Poláků a také 6 přihlášených Čechoslováků se nedostavilo a ani neomluvílo. Strava, nocleh i šachové turnaje byly na místě, poplatky si účastníci hradili sami, ČES přispěl úhradou za pronájem střediska ROH OÚNZ Karviná.

Turnaj zahájil prezident EŠLI dr. J. Canibal (CS) a místopředseda ČES ing. Koč-

vara. Po něm promluvil předseda šachové sekce při ČES př. Štěpánek. Následovalo losování a vlastní turnaj, který se hrál švýcarským systémem na 8 kol.

Výsledky (při rovnosti bodů rozhoduje pomocné hodnocení Bucholz).

1. W. Woll (KM,DDR)	6,5 b.	10. G. Muravjev (I,SU)	4,5
2. B. Lanin (KM,SU)	5,5	11. L. Fiala (II,CS)	4,5
3. J. Serbina (SU,I.VT)	5,5	12. J. Canibal (II,CS)	4
4. M. Schulz (KM,DDR)	5	13. A. Sidorov (I,SU)	3,5
5. V. Štěpánek (I,CS)	5	14. V. Hrbáček (III,CS)	3,5
6. V. Kapicin (KM,SU)	5	15. S. Miliunas (I,SU)	3
7. D. Maxwell (KM,USA)	5	16. W. Cottier (III,GB)	1,5
8. A. Kaljužnov (I,SU)	5	17. E. Hegedüs (III,H)	1
9. L. Deuter (DDR,I)	4,5	18. R. Toth (IV,H)	0

První tři obdrželi peněžní ceny, další všichni věcné ceny a drobné upomínky. Součástí setkání byla i schůze EŠLI a volba výboru. Prezidentem zůstává dr. Canibal, pokladníkem pro socialistické země př. Fiala. Novým sekretářem EŠLI se stal po ing. Lokvencovi (CS) př. Zoltán Czibulka z Maďarska, dřívějšího vydavatele RIF př. v.d. Weese (NL) nahradil př. Dan Maxwell z USA.

Uskutečnil se rovněž 13. sraz českých esperantistů-šachistů a schůze výboru sekce šachu při ČES, na kterou se dostavil i člen předsednictva ČES př. Patera.

Bleskový turnaj:

1. B. Lanin	15	10. S. Miliunas	8,5
2. M. Schulz	14,5	11. A. Sidorov	7
3. V. Kapicin	13,5	12. A. Kaljužnov	7
4. W. Woll	12,5	13. V. Hrbáček	6
5. Z. Czibulka sen.(H)	12,5	14. R. Toth	4
6. L. Fiala	12	15. G. Muravjev	4
7. J. Serbina	11,5	16. E. Hegedüs	2
8. D. Maxwell	11,5	17. Z. Czibulka jun.	2
9. V. Štěpánek	8,5	18. W. Cottier	0

Prvních šest hráčů obdrželo upomínkové ceny.

Součástí festivalu byla i simultánní produkce mistra sportu Mesiarika z Třince, který 8 partií vyhrál, 3 remizoval a dvě prohrál.

Během festivalu nedošlo k žádné stížnosti, program probíhal regulerně, podle plánu. Večery vyplňovaly přátelské rozhovory, přátelské partie, videoprogramy, mimo jiné i dva v esperantu, večer přátel z Leningradu s diapozitivy komentovanými esperantem. Vznikla nová přátelství a při loučení i slza v oku. 16. festival je za námi, ať žije 17. mezinárodní šachový festival esperantistů 1990 (Kalocsa, H, nebo Kaunas).

Závěrem nutno poďekovat př. Fialovi z Poděbrad a př. Šinclovi z Třince za vydatnou pomoc při organizaci festivalu.

Dr. Jaromír Canibal,
hl. organizátor

Kun granda kortuso ni eksciis, ke la gvidantoj de nia Esperanto-junularo

Pavla J o d a s o v á kaj Vladimír D v o ř á k

la 21-an de julio 2039-a j. festos 50 jarojn de komuna vivo. Ni gratulas al ili kaj sincere deziras, ke la jaroj estu plenaj de felica kaj paca vivo prospera al la Esperanto-movado.

L. L. Zamenhof 1859-1989

Antaŭ 130 jaroj, precize la 15-an de decembro 1859, naskigis D-ro Lazaro Ludoviko Zamenhof. Krudaj spertoj el lia naskigloko Bjalistoko, intergentaj diskriminacioj, konscio, ke pro la lingva diverseco estigas malkonfido kaj suspektado, ke tio estas unu el la fundamentaj obstakloj de la internacia komunikado, forte impresis lin kaj inspiris al tio, ke li dediĉis ĉiujn siajn intelektajn kapablojn, ĉiujn fizikajn fortojn, sian tutan vivon al solvo de ĉi tiu problemo por bono kaj felice de la tuta homaro.

En la jaro 1887 aperis en Varsovio la unua lernolibro de la internacia lingvo sub pseŭdonimo D-ro Esperanto. La 40-paĝa libreto estis rezulto de multjara laboro, rezulto de eksterordinara talento kaj grandega pacienco. Ago de la plej idealismaj aspiroj. Per ĉi tiu libreto prezentis Zamenhof al la mondo la lingvon jam elprovitajn pro multaj precizaj tradukoj, kiujn li faris antaŭ la publikigo de la lingvo. Ĉio en ĉi tiu planlingvo estis funde pripensita kaj prikonsiderita. Dum cent jaroj la lingvo disvastigis tra la tuta mondo malgraŭ antaŭjugo, soviniĝo, militoj kaj persekutado, penetris en ĉiujn mondpartojn, igis nekontestebla kultura faktoro, vivanta lingvo, fakte jam natura lingvo, praktike aplikata, taŭga por scienco kaj literaturo.

Dumtempe aperis pli ol 800 projektoj por internacia lingvo, sed el ĉiuj venke eliris Esperanto. La mondo akceptis la formon de la internacia lingvo proponitan de Zamenhof. Pluraj milionoj da homoj ĝin scias kaj lernas. En ĉi tiu konstante riĉiganta kaj evoluanta lingvo okazas ĉiujare grandaj internaciaj kongresoj, sciencaj konferencoj, seminarioj, renkontigoj kaj tial ĝi akcelas internacian interkomprenigon kaj kontribuas al amikaj rilatoj en la monda kadro. En ĉi tiu lingvo ekzistas multflanka kaj rica literaturo originala kaj tradukita. Sencese aperas pliaj libroj. Konsiderinda estas la nombro de gazetoj kaj revuoj. La pozicioj de Esperanto en radio, turismo, en lernejaroj de ĉiuj gradoj kaj en pluraj landoj daŭre firmiĝas kaj kreskas. Unika estas ĝia ĝvida organizo Universala Esperanto-Asocio kun sia delegita reto. La ĝeneralaj assembleoj de UNESCO la 10.12.1954 kaj la 8.11.1985 akceptis rezoluciojn favorajn al la internacia lingvo kaj rekomendis al la membro-ŝtatoj kaj neregistraj organizoj, ke ili rememorigu konvenmaniere la jubileojn de Esperanto, ke ili estu iniciatemaĵoj pri la lingvo en lernejoj kaj gravaj institucioj. Esperanto atingis apogon ĉe pluraj ŝtatoj, politikistoj, gravaj institucioj, mondfamaj homoj kaj aŭtoritatoj. Unuigintaj Nacioj eldonis en ĉi tiu lingvo Universalan Deklaracion de la Homaj Rajtoj, kelkaj ministerioj de eksterlando eldonas en Esperanto publikaĵojn tre reprezentajn, centoj da urboj, banlokoj, foiroj, aviadil-kompanioj, fervojoj, mondfirmoj, k.a. varbas en ĉi tiu lingvo. Centoj da stratoj kaj placoj rememorigas la nomon de la aŭtoro, ekzistas jam ĉi monumentoj al D-ro Zamenhof,

ekzistas ĉu du asteroidoj portantaj la nomon de Zamenhof kaj de lia verko, poŝt-ministerioj de multaj landoj eldonas poŝtmarkojn kun Esperanto-teksto.

Malgraŭ tio, ke la lingvo konstante evoluas, largigas sian bazon per alprenado de novaj vortoj, ankaŭ de elinterne, tamen ĝi restas preskaŭ same facile ellernebla, ĉar daŭre validas la samaj gramatikaj reguloj. Grava sekvo de ĉio ĉi estas, ke la lingvo atingis tian gradon de perfekteco, tian internan forton, ke pro sia lingva kvalito ĝi estas sen konkurenco. Plua neanstataŭebla fakto estas ĝia pli ol centjara tradicio kaj konstante altiganta internacia prestiĝo.

Kial Zamenhof sukcesis, kie ĉu multaj rekonataj lingvistoj fiaskis? Unue, Zamenhof konsciis, ke la lingvo devas esti absolute konsekvenca, regula, sen esceptoj, kun difinitaj ortografio kaj prononcado, ke la lingvo devas konsisti el elementoj maksimume internaciaj, sed same li konsciis, ke ne ekzistas absoluta internacieco nek laŭenhavo, nek laŭforme. Sistemo de prefiksoj kaj sufiksoj ebligas subtilan nuancadon, stilan flekseblecon.

Zamenhof konsciis, ke la lingvo estas grava socia fenomeno kaj problemo, tial li konfidis la lingvon al la tuta mondo, por ke tiu ĝin evoluigadu. Tiel okazis, ke super Esperanto laboris kaj plu ĝin konstruas centoj da poetoj, lingvistoj, verkistoj kaj sennombraj uzantoj de la tuta mondo. Al ĝia ellaboro kaj perfektigo estis dediĉita maksimuma penado. Tial la nuntempa Esperanto estas rezulto de komuna laboro de ĉiuj ĉi faktoroj praktike jam dum tri generacioj.

Zamenhof enspiris en la lingvon koron kaj animon, spiriton de humaneco, kio fortigis solidarecon inter la esperantistaro, kontribuis al reciproka respektado kaj tiel ankaŭ ligas ĝin kaj ilin kun grandaj ideoj de la homaro.

Zamenhof kiel sciencisto komprenis la naturan funkciadon: la vivo estas decidiga, ne teorioj.

Nur Zamenhof per sia personeco, havante ĉiujn premisojn, povis krei plene vivantan lingvon, perfektan lingvon: li estis lingvisto, poeto, sciencisto, verkisto, humanisto kaj filozofo. Harmonie kaj dolĉe fluas la lingvo. La movado ricevis felice dote grandan homon, homon de granda formato.

D-ro E. Privat skribis pri Zamenhof: "Li vivis bonkore, pure, modeste, helpeme, mirinde pacience kun ĉiuj, neniam ofende per agoj kaj paroloj kontraŭ kiu ajn, ĉiam simpatie auskulteme al ceteraj homoj, ĉu al tedaj. Ĝis la morto li vivis tre modeste, tre malriĉe, for de lukso, persone neniel glorama. Granda li estis publike, granda private. Lia verko restis, ne povas pereji, daŭra glore ĝi vivos."

41a IFEF kongreso en SALOU

La trian fojon la hispanaj fervojistaj kolegoj gastigis ĉi-jare la IFEF-kongreson en la kataluna regiono de la lando. Al tiu suda lando kun ĝia alloga klimato kaj afabla loĝantaro alvenis meze de majo ĉi-jara 554 kongresanoj el 23 landoj, por partopreni la 41-an kongreson de Internacia Federacio de Esperantistaj Fervojistoj (IFEF).

Katalunio - lando en la regno de Hispanio kun propraj lingvo kaj kulturo - akceptis nin sabate la 13-an de majo 1989 kun ekstera malvarmo kaj pluvado, sed kun des plia korvarmo. Post atingo de la kongresejo en Hotel Negresco en Salou ni solvis dank' al helpo de niaj katalunaj kolegoj ĉiujn problemojn aliĝajn kaj loĝigajn.

Sed jam antaŭ tiu ĉi unua kongresa kulmino okazis vendrede la 12-an de majo '89 en la Antikva Turo de Salou - vid-al-vide de la stacidomo, inaŭguro de la Esperanta Ekspozicio. La ekspozicio ampleksis inter alia miniaturon de antikva trajno, panelejojn de internaciaj fervojlinioj, informan materialon pri Esperanto, videofilmojn pri TGV-trajnoj kaj pri konstruo de tunelo inter Francio kaj Britio. Poatagmeze de la sama tago okazis gazetara konferenco kun partopreno de kelkaj ĵurnalistoj, reprezentantoj de la Kataluna Radio kaj du televidaj kompanioj.

La sabato 13-an de majo estis tago de alveno kaj akcepto de la plej multaj kongresanoj. Ĝi estis samtempe la sola tago dum la kongreso kun malbona, malvarma kaj pluva vetero. La sabata vespero estis dediĉita al interkona vespero. Bona arango, tamen tro brua muziko ofte malhelpis uzon de aliaj lingvoj ol la korpa.

Dimanĉe la 14-an de majo la Solenan Inaŭguron de la kongreso antaŭis katolika diservo en Esperanto en moderna, nove konstruita preĝejo Sant Jordi, proksime de la kongresa hotelo Negresco. Je la 10a horo en la salono GALAN, tre impona salono kun molaj seĝoj ĉe tabloj kaj malhelrugaj plank- kaj aliaj tapiŝoj, la kongreso estis solene inaŭgurita. Krom kongresanoj partoprenis vico da honoraj gastoj, inter ili reprezentanto de FISAC, s-ro Steppe (Belgio), s-ro Joan M. Pujals, estro de la Magistrato Vila-Seca kaj Salou, s-ro José Ignacio Cardona, prezidanto de la Turisma Patronaro de Salou kaj aliaj. Post salutvortoj de la gastoj sekvis la salutoj de 19 el la landaj asocioj de IFEF kaj de kelkaj E-organizaĵoj. Dum parolaj paŭzoj muzikis klasikaĵojn kordinstrumenta orkestro Xirindla.

S-ro Joachim Giessner, prezidanto de IFEF, aludis en sia parolo al la 80-jarigo de Esperanto-movado ĉe Fervojoj kaj al la fenomeno, ke dum 41 sinsekvaj jaroj okazas niaj kongresoj. Li menciis la ofte nerealistajn laborplanojn de la esperantistoj kaj fine montris al tri "pacaĵ" katastrofoj (Seveso, Ĉernobilo kaj Alasko), kiuj tamen sangas nenion profunde. Sed ni ne hontu: ni posedas la terminaron!

Post la Solena Inaŭguro okazis komuna fotado antaŭ la salono Galas. La suno favore brilis.

Posttagmeze la suno daŭre brilis, kiel dum ĉiuj aliaj kongresaj tagoj krom la menciita jam sabato. La plej multaj kongresanoj ekskursis al Taragona kaj Reus. Kiel iama ĉefurbo de la romia ibera duoninsulo Taragona konservas multnombrajn restaĵojn. Reus estas agrikultura kaj industria centro, elstaranta pro la eksportado de sekaj fruktoj, migdaloj, aveloj kaj figoj.

Dimanĉe vespere ni plenigis la preĝejon Santa Maria del Mar, kie kvinteto de muzikistoj el Barcelono ludis komponaĵojn de Danzi, Hindemith, Ibert, Douglas kaj Leon.

Lunde dum kunsido de fakprelega komisiono oni elektis kiel novan gvidanton ing. Petr Chrde, CSc, kio estas honoriga kaj tre grava por ni, ĉar nia FS de nun havas en IFEF-komitato du membrojn - reprezentantojn kun balotrajto. La komisiono deziras kaj proponas:

- ke Fervojaj Aktualizaĵoj estonte estu aparta programero en alia tago, ne post la fakprelego;

- la temoj de la Aktualajoj aperu en la kongreslibro;
- unu el la duontagaj ekskursoj estu dediĉita al fervoja temo, se eble tiu de la faka prelego.

Dum kunsido de la Terminara Komisiono oni disdonis al kunlaborantoj la Fervojan Terminaron de IFEF. Aliaj povas mendi kaj aceti ĝin ĉe la gvidanto, s-ro Gernot Ritterspach en FRG. Estontaj laboroj de la Komisiono:

- eldoni dulingvajn vortarojn en multaj landoj helpe de laborpapero disdonita dum la kunsido,
- daŭre pliampleksigi Aktualan Fervojan Vortaron.

Lundon vespere GALAS - la salono de spektakloj - estis kadro de la kongresa bankedo kun frandaĵoj kaj mallautaj, agrablaj muziko. Pro altaj kostoj tamen multaj ne partoprenis la bankedon, nur pli poste la kongresan balon.

La ĉefa programero de la kongreso estis fakprelego kaj aktualajoj el diversaj landoj. La fakprelegon kun titolo "Projekto pri fervoja kunligo per internacia spuro inter Francio kaj Barcelono", kaj "Decido de hispana ministra konsilio por adopti internacian spuron" prezentis s-ro Marti Guerrero i Cots kaj ĉeestis la prezenton s-ro Miguel Angel Dombriz Lozana el Barcelono, ĉefo de ĝenerala transporto de Katalunio kaj unu el la tri aŭtoroj de la faka prelego.

Aktualajojn prezentis 10 landoj kaj vi povas legi ilin en Internacia Fervojisto. Ĉeĥoslovakio kontribuis per "150jariĝo de fervoja trafiko sur la teritorio de Ĉeĥoslovakio" kun diabildo.

Dum plenkunsidoj oni krom alia akceptis la novan statuton de IFEF (ĝi ekvalidos la 1-an de januaro 1990), elektis la novan estraron ĝis 1992 kaj konfirmis, ke la venontjara 42-a IFEF-kongreso okazu en Hamar (Norvegio) inter la 2-a kaj 8-a de junio 1990. Krome oni decidis, ke la 43-a okazu en Ĉeĥoslovakio. Venonta skisemajno okazos en norda Italio (suda Tirolo) inter la 13-a kaj 20-a de januaro 1990 en Campo de Tures/Sand in Taufers, kaj por 1991 invitis Francio.

Forumo kun hispanaj kolegoj okazis mardon vespere. Kvin sufiĉe altrangaĵoj fervojistoj sub interpreto de LKK-sekretario Rafael Devis respondis demandojn de la partoprenantoj.

Folkloro vespero okazis merkrede sur la teraso de la kongresa hotelo. Lokaj dancantoj kun akompano de muziko kaj mallautaj maraj sonoj prezentis belajn katalunajn dancojn.

80-jarigon de Esperanto-movado ĉe fervojoj ni festis iom solene dum ĵaŭda vespero. IFEF-prezidanto Joachim Giessner malfermis la eventon kaj ludigis solenan muzikon de Haydn. Prelegetojn prezentis ing. Petr Chrdle, GSc, pri scienco kaj fervojo, E. Henning Olsen (DK) pri eldonaĵoj de IFEF, Gernot Ritterspach (FRG) pri ekestado de la Fervoja Terminaro kaj Joachim Giessner ĝenerale pri la 80 jaroj.

Post tio s-ro Happi-Fosso el Francio prezentis sian filmon pri la 40-a IFEF-kongreso en Perpignan pasintjare.

FISAIC-representanto s-ro Steppe kun aprecinda elteno partoprenis la tutan kongreson, ĉe ĉeestis la laborkunsidojn. Ni devas iomete fieri, ke nia laboro tiom interese la oficiala reprezentanto de FISAIC. Tio estas bona signo de la kreskanta signifo de nia laboro, kaj samtempe tio devigas nin ĉe pli serioze labori!

Indas menci, ke al la IFEF-komitato estis oficiale prezentita ing. Magdalena Fejfičová kiel prezidantino de FS SEA. Estis interkonsentite, ke membro de Fervojista Sekcio de Slovacia Esperanto-Asocio dume estos IFEF-membroj pere de nia FS ĈEA, samtempe oni povas abonati oficialan organon de IFEF Internacia Fervojisto. IFEF-estraro atendas, ke FS SEA petos membrecon en IFEF (laŭ nova statuto) ĝustatempe por esti akceptota kiel membrosekcio jam en Hamar dum la 42-a IFEF-kongreso en junio 1990.

Multaj kongresanoj uzis siajn senpagaĵajn FIP-biletojn por viziti Barcelonon, Madridon kaj aliajn lokojn de la suna Hispanio. Mi kun du ĉeĥoslovakaj gekolegoj akceptis afablan inviton de la barcelona amikino por konatigi dum la tuta Pentekosta Lundo kun la kataluna ĉefurbo Barcelona. Ni vizitis kaj spektis ne nur historiajn

konstruaĵojn (katedralon, kastelon de katalunaj reĝoj, statuan de Kristoforo Kolumbo kaj aliajn), sed ankaŭ novajn modernajn kvartalojn kaj komencantan konstruon de la olimpika stadiono kaj vilaĝo por Olimpikaj Ludoj 1992.

Kun multaj neforgeseblaj rememoroj ni post solena kongresfermo vendrede la 19-an de majo adiaŭis la sunriĉan Salou kaj multajn malnovajn kaj novajn geomikojn. Flejmulto de nialandaj partoprenantoj vojaĝis per Esperanto-traĵno al Cerbère por poste daŭrigi la vojon komune tra Svisujo kaj Aŭstrio kun unutaga restado en ĉiu lando. Mi akceptis afablan inviton de la francaj gekolegoj por denove viziti Parizon, urbeton Massey sude de Parizo kaj la proksiman Versailles, la sidejon de la francaj reĝoj kun famaj vastega reĝa kastelo kaj kastela parko. Multaj eksterlandanoj restis por partopreni la postkongreson sur insulo Majorko en Mediteranea Maro.

La venontjara LPEF-kongreso en Hamar (Norvegio) okazos en la tagoj de la 2-a ĝis la 8-a de junio 1990.

1. Parto de la ĉeĥoslovakaj partoprenantoj antaŭ la kongresa hotelo Negresco en Salou

2. Duz ekskurso al rizprilabora kooperativo en Deltebre

3. Panoramo de Barcelono

4. Lastaj adiaŭoj antaŭ forveturo de la Esperanto-traĵno el Salou

INVALIDOJ aktivas

DUONJARA LABORO DE BO =PAGO KAJ AMIKECO= SLANÝ

La BO en Slaný kun nekompromisa reguleco plenumis la starigitajn planojn. En la unua duono de la jaro 1989 kunlabore kun la sekcio de E-invalidoj ĝi efektivigis entute tri renkontigojn.

La unua okazis marte en Plzeň kaj ĝin partoprenis 28 sekcianoj. Kaj rezulto? - Regulaj kunvenoj de sekcianoj el Plzeň kaj ĉirkaŭaĵo. Kunvenojn gvidas prof. Mráz kaj al ĉiuj placas tiuj renkontigoj, car ili havas eblon paroli Esperanta.

Jam duan fojon okazis en Slaný sub patroneco de DK de Asocio de invalidoj la dua renkontigo. Krom aliaj gastoj partoprenis ĝin ankaŭ direktoro de ĉi tiea gimnazio kaj prezidanto de Nacia Fronto d-ro Vladimír Němec. La renkontigo plenumis sian celon kaj ĉiuj forveturis kontentaj. Rezulto de tiu renkontigo estas 20 novaj kursanoj de E-to. Ili estas gegimnazianoj de la tria klaso kaj jam komencis lerni Esperanton. Inter ili estas ankaŭ du profesorinoj.

Ĉeská Třebová gastigis partoprenintojn de la tria renkontigo de E-invalidoj. Instruado de Esperanto gvidita de s-ro Vaněček estis zorgeme preparita. Rondetanoj de E-klubo "Amikeco" en Ĉ. Třebová preparis agrablan medion kun riĉa kulturprogramo. Tiun renkontigon ankaŭ vizitis tri geamikoj el Pollando.

Krom renkontigoj la BO plenumis ceterajn taskojn laŭplane. Nuntempe komitatanoj komencas prepari solenan renkontigon omaĝe de la kvin-jara fondiĝo de la sekcio de invalidoj, kiu okazos junio 1990 en Slaný.

Jana Malínská

RENKONTIĜO DE E-INVALIDOJ EN PLZEŇ

De la 18-a ĝis la 19-a de marto 1989 efektivigis la unua seminario de esperantistoj-invalidoj el Plzeň kaj ĉirkaŭaĵo. Ĝin partoprenis dum du tagoj entute 28 homoj. La renkontigon vizitis ankaŭ s-ino Turková el plzena BO de ĈEA kaj donacis al E-invalidoj buston de L.L.Zamenhof. La kunveno placis al ĉiuj ceestintoj ec al hundeto Ferda, kiu la kunvenon atenteme travivis kun ni. La instruado trapasis laŭ la programo kaj la plej grava parto estis dedicitita al klarigo de la plej oftaj eraroj aperantaj ce studado de Esperanto. Dum fina diskuto oni pritraktis la problemojn kaj malfacilaĵojn de nia laboro kaj fine ĉiuj akceptis la proponon kunveniĝi unufoje monate por praktike ekzerci sin konversacii Esperante. Tiujn kunvenojn gvidos prof. Mráz. Květa Kašparová, Plzeň

E-INVALIDOJ EN SLANÝ

Jam la duan fojon venis al Slaný (9.-11.6.89) E-invalidoj el la tuta respubliko. Dum la solena malfermo salutis s-ino Malínská ceestantajn gastojn kaj sekcianojn. Nome si bonvenigis Ctibor Cisař, estrarano de distrikta komitato de Asocio de invalidoj, Mil. Suchopárek, estrarano de distrikta Packonsilantaro, Zdenka Vestfálová el kulturfako de Distrikta Nacia Komitato, RNDr. Vladimír Němec, prezidanto de Urba Nacia Fronto,

LOĜADO

Domo de junularo, Gorkého str.

Domo de junularo, Rožková str.

3-6 litaj ĉambroj, necesaj domsuoj

Hotelo Grand, hotelo Štika

1-3 litaj ĉambroj

KOTIZOJ

Enlandanoj 230,- Kčs

Eksterlandanoj 280,- Kčs

La kotizo inkluzivas loĝadon por du noktoj en la Domo de junularo, manĝadon por du tagoj /de vendreda vespermanĝo ĝis dimanĉa tagmanĝo/. Loĝantoj en hoteloj devos alpagi. La pli longan restadon oni devas krompagi.

Enlandanoj pagu per poŝtmandato, kies kvinan parton almetu al la aliĝilo. La poŝtmandato estas ricevebla ĉe Ĉeĥa Esperanto-Asocio, Jilská 10, 110 01 Praha 1.

La indikoj por poŝtmandato: SBSČ 3330-021

Konstanta simbolo: 379

Variabila simbolo: 789.30/aŭ skribu: XI-a renkontiĝo/.

Eksterlandanoj pagos surloke /kalkulu pli altan prezon de hoteloj/.

Ĉiuj aliĝintoj ricevos konfirmilon kun pluaj informoj.

La aliĝilo validas nur post pago de la kotizo!

SET-ANO LANČOV

Bulteno de la preparkomitato de Somera Esperanto · Tendaro
Věstník přípravného výboru Letního esperantského tábora

LETNÍ ESPERANTSKÝ TÁBOR

1. 7. 1990 — 14. 7. 1990	první etapa
15. 7. 1990 — 28. 7. 1990	druhá etapa
29. 7. 1990 — 11. 8. 1990	třetí etapa

uspořádá již po 38. Klub esperantistů, základní organizace Českého esperantského svazu v Třebíči.

Vyučovat esperantu se bude denně 4 hodiny, zpěvu 1 hodinu. Odpoledne pak koupání, sport, vycházky, večer táboračky a besedy.
Strava 4x denně.

Každý z účastníků je povinen navštěvovat některý z kursů:

- A pro začátečníky
- B pro pokročilé
- C konverzační
- D pro budoucí učitele esperanta
- E překladatelský, pro absolventy C a D kursů

Přijetí je možné jen na celou etapu.

V programu každého běhu je celodenní výlet s prohlídkou zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou, muzea Otakara Březiny, památníku obětem teroru v Babicích, památníku dr. Bedřicha Václavka v Čáslavicích, jedinečného stavitelského skvostu ve střední Evropě — baziliky v Třebíči, rodného domu dr. Bohumíra Šmerala v Třebíči, zámku v Náměšti nad Oslavou, známého výstavou goblénů, památníku slavné Bible kralické, přehrady v Dalešicích a výlety na zámek Vranov a hrad Bítov. V případě zájmu lze uspořádat zájezd do městské památkové rezervace a zámku v Telči, do městské rezervace Slavonice, zámek v Dačicích a rodného domu gen. Svobody v Hroznatíně.

Tábor se nachází u obce Lančov na Vranovské přehradě. Nejbližší železniční stanice je Šumná (trať 241). Ze Šumné se dostanete autobusem do Vranova nad Dyjí. Ve dnech nástupu bude ve Vranově nad Dyjí u autobusů viditelně označená služba. Do Vranova nad Dyjí lze použít i linkových a rekreačních autobusů ze Znojma.

Ke studiu v kursech pro začátečníky budete potřebovat učebnici ABC mezinárodního jazyka od Th. Kiliana, v kursech pro pokročilé velkou cvičebnici prof. Kiliana, La Mondo rakontas od téhož autora, Historio kaj biografioj

A1

Milada HEMERKOVÁ

Wolkerova 2071

530 02 Pardubice

IX-a renkontiĝo de esperantistoj - pacdefendantoj
/sub aŭspicio de Ministerio de kulturo de ĈSR/
Pardubice 16.3. - 18.3.1990

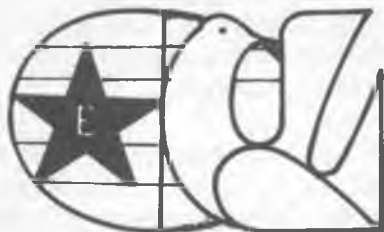
La Domo de kulturo de Revolucia Sindikata Movado-
Dukla Pardubice

Esperanto-rondeto de Pacdefendantoj en Pardubice

Ĉeĥa Esperanto-Asocio en Praha

invitas vin al

IX-a RENKONTIĜO DE
ESPERANTISTOJ - PACDEFENDANTOJ

P R O G R A M O

- Vendredo 16.3.   9,00 Akcepto en urbodomo
                         10,30 Monumento Zámeček
                         14,30 Trarigardo de la urbo
                         17,00 Kultura programo
- Sabato 17.3.   9,00 Solena kunsido
                         14,00 Komisionoj, sekcioj,
   MEM konferenco
                         19,00 Amuz-vespero
- Dimanĉo 18.3.   8,00 Vizito de Ležáky /autobuse/
                         14,00 Fermo de la renkontiĝo

Sando de la programo rezervata.

LOGADO

Domo de junularo, Gorkého str.
Domo de junularo, Rožková str.
3-6 litaj ĉambroj, necesaj domsuoj

Hotelo Grand, hotelo Štika
1-3 litaj ĉambroj

KOTIZOJ

Enlandanoj	230,- Kčs
Eksterlandanoj	280,- Kčs

La kotizo inkluzivas loĝadon por du noktoj en la Domo de junularo, manĝadon por du tagoj /de vendreda vespermanĝo ĝis dimanĉa tagmanĝo/. Loĝantoj en hoteloj devos alpagi. La pli longan restadon oni devas krompagi.

Enlandanoj pagu per poŝtmandato, kies kvinan parton almetu al la aliĝilo. La poŝtmandato estas ricevebla ĉe Ĉeĥa Esperanto-Asocio, Jilská 10, 110 01 Praha 1.

La indikoj por poŝtmandato: SBSČ 3330-021
Konstanta simbolo: 379
Variabila simbolo: 789.30/aŭ skribu: XI-a renkontiĝo/.

Eksterlandanoj pagos surloke /kalkulu pli altan prezon de hoteloj/.

Ĉiuj aliĝintoj ricevos konfirmilon kun pluaj informoj.

La aliĝilo validas nur post pago de la kotizo!

SET-ANO LANČOV

Bulteno de la preparakomitato de Somera Esperanto - Tendaro
Věstník přípravného výboru Letního esperantského tábora

LETNÍ ESPERANTSKÝ TÁBOR

1. 7. 1990 — 14. 7. 1990	první etapa
15. 7. 1990 — 28. 7. 1990	druhá etapa
29. 7. 1990 — 11. 8. 1990	třetí etapa

uspořádá již po 38. Klub esperantistů, základní organizace Českého esperantského svazu v Třebíči.

Vyučovat esperantu se bude denně 4 hodiny, zpěvu 1 hodinu. Odpoledne pak koupání, sport, vycházky, večer táboráky a besedy.
Strava 4x denně.

Každý z účastníků je povinen navštěvovat některý z kursů:

- A pro začátečníky
- B pro pokročilé
- C konverzační
- D pro budoucí učitele esperanta
- E překladatelský, pro absolventy C a D kursů

Přijetí je možné jen na celou etapu.

V programu každého běhu je celodenní výlet s prohlídkou zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou, muzea Otakara Březiny, památníku obětem teroru v Babicích, památníku dr. Bedřicha Václavka v Čáslavicích, jedinečného stavitelského skvostu ve střední Evropě — baziliky v Třebíči, rodného domu dr. Bohumíra Šmerala v Třebíči, zámku v Náměšti nad Oslavou, známého výstavou goblénů, památníku slavné Bible kralické, přehrady v Dalešicích a výlety na zámek Vranov a hrad Bítov. V případě zájmu lze uspořádat zájezd do městské památkové rezervace a zámku v Telči, do městské rezervace Slavonice, zámek v Dačicích a rodného domu gen. Svobody v Hroznatíně.

Tábor se nachází u obce Lančov na Vranovské přehradě. Nejbližší železniční stanice je Šumná (trať 241). Ze Šumné se dostanete autobusem do Vranova nad Dyjí. Ve dnech nástupu bude ve Vranově nad Dyjí u autobusů viditelně označená služba. Do Vranova nad Dyjí lze použít i linkových a rekreačních autobusů ze Znojma.

Ke studiu v kursech pro začátečníky budete potřebovat učebnici ABC mezinárodního jazyka od Th. Kiliana, v kursech pro pokročilé velkou cvičebnici prof. Kiliana, La Mondo rakontas od téhož autora, Historio kaj biografioj

sestavenou J. Vondrouškem. Uvedené učebnice lze zakoupit přímo v táboře. Účastníci D a E kursů budou informováni zvlášť.

Stravování v táboře začíná obědem v den nástupu a končí obědem v den odjezdu v sobotu.

Každý účastník předloží čestné prohlášení o bezinfekčnosti okolí svého bydliště. Mládeži do 18 let toto potvrdí svým podpisem rodiče.

Bydlení je zajištěno v čtyřlůžkových chatkách.

Doporučujeme vzít s sebou: 2 ručníky, utěrku, kapesníky, ponožky, kartáček na zuby a pastu, mýdlo, trenýrky, tílko, teplákovou soupravu, plášť do deště, přezůvky - holínky, plavky, košile, kapesní nůž, pero, tužku, sešit ke studiu, šicí potřeby, čisticí potřeby na obuv, toaletní potřeby.

Večery budeme trávit u táborových ohňů. Připravte si předem scénky a výstupy! Hudební nástroje jsou vítány. Rovněž si připravte masku na mezinárodní karneval. Na základě vašeho zájmu zajistíme autobusy na celodenní výlet. Zájem o účast uveďte na přihlášce.

Je zvykem dělat nástěnku z pohledů či prospektů míst, která jsou vašim domovem. Vezměte pohled nebo prospekt s sebou.

Adresa tábora v době konání běhů:

Letní esperantský tábor
LANCOV
671 06 SAFOV

Poplatek pro členy ČES a SEZ je odstupňovaný. Kdo se přihlásí a zašle zálohu do:

- 15. 1. 1990 zaplatí mládež do 18 let 780 Kčs, ostatní 830 Kčs
- 15. 3. 1990 zaplatí mládež do 18 let 800 Kčs, ostatní 850 Kčs
- 15. 6. 1990 zaplatí mládež do 18 let 830 Kčs, ostatní 870 Kčs
- po 15. 6. 1990 zaplatí mládež do 18 let 850 Kčs, ostatní 900 Kčs
nečlenové mládež do 18 let 880 Kčs, ostatní 950 Kčs

děti od 5 do 12 let s doprovodem zaplatí sníženou sazbu 600 Kčs.

Účastník uplatňující nárok na slevu (člen ČES a SEZ) je povinen při nástupu předložit platnou svazovou legitimaci.

Podaná přihláška se stává platnou a pro pořadatele tábora závaznou teprve zaplacením alespoň zálohy (minimálně 500 Kčs), případně celé táborové sazby podle tabulky.

Přihláška je vedena v evidenci 14 dnů a nedojde-li do té doby platba (nebo doklad o zaplacení), přihláška je vyřazena a stává se bezpředmětnou. Doporučujeme proto ihned po zaplacení odeslat na adresu klubu 2. podací lístek (pátý díl složenky).

Přihlášky a složenky zašle na požádání pořadatel. Doplatek táborové sazby každý poukáže nejpozději do 31. 5. 1990 složenkou, kterou dostane společně s potvrzením o přijetí do etapy a převzetí peněz.

Podmínky přijetí (upozornění):

1. Přijata může být každá osoba starší 12 let.
2. Dítě od 5 do 12 let s doprovodem nebo ve skupině s vedoucím.
3. Děti mladší 5 let nemohou být přijaty ani s doprovodem.
4. Z hygienického hlediska není přípustná přítomnost psů a koček.

POZOR! Zvýhodnění pobytu pro pionýrské skupiny, oddíly a mládež do 18 let.

pětičlenná skupina – poplatek na osobu 750 Kčs

desetičlenná skupina – poplatek na osobu 700 Kčs

dvacetičlenná skupina – poplatek na osobu 650 Kčs

Ve skupinách s vedoucím mohou být i účastníci mladší 12 let.

Vedoucí skupiny s 20 účastníky má pobyt zdarma, s 15 účastníky platí 25 % poplatku, s 10 účastníky platí 50 % poplatku, s 5 účastníky platí 75 % poplatku.

STORNOPOPLATKY

- odhlásí-li se zájemce do konce dubna 1990, bude mu vrácena celá záloha po odpočtu 10 Kčs manipulačního poplatku,
- odhlásí-li se zájemce do konce května 1990, bude mu ze zálohy odečteno 5 % z hodnoty táborového poplatku,
- do 15. června bude poukázáno 50 % poukázaných peněz,
- na odhlásky po 15. červnu 1990 nebude brán zřetel a záloha propadá.

Toto ustanovení se nevztahuje na případy:

- živelní pohromy,
- nástup vojenské služby,
- hospitalizace,
- onemocnění či hospitalizace člena rodiny doložené patřičným dokladem ihned po jejich vzniku.

Tábor vybudovali a každoročně připravují členové Klubu eseperantistů, ZO CES v Třebíči. Ochotně se do výstavby tábora zapojili i účastníci minulých táborů. Vedení tábora doufá, že i vy budete vykonávat všechny práce spojené s hladkým průběhem tábora.

Na každého účastníka se ihned po vstupu do tábora vztahuje táborový řád, ze kterého vyjímáme nejdůležitější body:

1. Každý táborník je povinen navštěvovat některý z kursů, zúčastnit se denního programu a podrobit se závěrečné zkoušce.
2. Každé opuštění tábora ohlásíte určenému vedoucímu.
3. Koupání je povoleno pouze ve skupině 3 osob, z nichž jedna musí být plnoletá a dvě osoby musí být dobrými plavci.
4. Po večerce musí být v táboře naprostý klid.

Bližší informace podá:

KLUB ESPERANTISTŮ
základní organizace
Českého esperantského svazu
674 01 TŘEBÍČ

Projednáno a schváleno ČES pod č. j. 8/9 zápisu ze dne 1. 7. 1989.

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ!

LET v době od 1. května do 30. června a od 1. září do 30. září slouží k rekreaci jako chatová osada kategorie B. Můžete v ní strávit týden či 14 dní v krásném prostředí na Vranovské přehradě.

Ceny za ubytování dle ceníku MO ČSR:

Čtyřlůžková chata MULTI 120 na den Kčs 72,—.

Chata pro dvě osoby JUNIOR na den Kčs 36,—.

Zahraniční účastníci platí o 100 % vyšší poplatek.

Esperantisté s platným průkazem mají slevu 10 %.

K dispozici kuchyňka s potřebným vybavením, plynovým sporákem a vařiči. Samostatné WC a umývárny v areálu osady. Teplá voda k dispozici.

Dále jsou k dispozici sportovní potřeby, veslice, hřiště na odbíjenou, stolní tenis. Koupání 200 m od osady, kiosek 200 m, velká prodejna Jednoty a restaurace v Lančově — 1 km. V restauraci možnost stravování. Vranov pěšky 3 km, autem 5 km.

Placené parkoviště v osadě.

Informace: ESPERANTO
674 01 TŘEBÍČ

ALIĜILO

al la IX-a renkontigo de esperantistoj-pacdefendantoj en PARDUBICE 16. - 18.3.1990

Nomo, familia nomo .....

Naskiĝdato ..... Sekso .....

N-ro de legitimilo aŭ pasporto .....

Adreso /inkl. poŝtkodo/ .....

Supozata alveturo ..... Supozata forveturo .....

Mi mendas loĝadon por noktoj: 15/16, 16/17, 17/18, 18/19
en Domo de junularo ⁺/ en hotelo ⁺/

Mi partoprenos aŭtobusan ekskurson al Ležáky: jes⁺/ ne⁺/

La aliĝilo validas nur post pago de partoprenkotizo (almetu la koncernan parton de la poŝtmandato)

Notoj:

Limdato de la aliĝo: 15.2.1990 ⁺/ Forstreku la nevalidan

Dato ..... Subskribo .....

Ing. Margit Turková, estraranino de CK de ĈEA, Ing. Josef Krob, komitano de CK de ĈEA, Olga Nováková, prezidantino de la sekcio de E-invalidoj, Jiří Slavík, prezidanto de E-klubo Kladno, Pavel Hladík, prezidanto de BO de AI en Slaný kaj Hana Tichá, gazetkorespondantino.

Post enkondukaj vortoj sekvis artisma programo de la infan-kanthoro SLANÁČEK. Dum la solena malfermo pozitive taksis nian laboron gvidfunkciuloj de la urbo Slaný kaj de la distrikto Kladno.

Pri E-movado poste parolis s-ro Vaněček kaj Ing. M. Turková konatigis ĉeestantojn kun laboro de la porpaca sekcio de ĈEA. Fine de la solena malfermo transdonis C. Císař al J. Malínská kaj J. Vaněček "Honoran rekonon" de DK de AI. Post komuna vespermango sekvis amika vespero dum kiu ludis s-ro Tenopír diversajn kantojn laŭ deziro de ĉeestantoj.

Sabate antaŭtagmeze klarigis s-ro Vaněček al ĉiuj iujn malfacilaĵojn de E-gramatiko. Posttagmeze tradukis ĉiuj diversajn E-tekstojn auskultitajn el sonbendoj. Iuj el ĉeestantoj la unuan fojon aŭdis paroli Esperante kaj ĉiuj havis poste la eblon provi ankaŭ mem paroli Esperante. Posttagmezan programon vizitis ankaŭ sekretariino de DK AI V. Priglová. Vespere kaptis nian atenton s-ro Černík per sia prelego pri pontoj, kiuj estas lia hobbio. La prelegon li kompletigis per sia kolekto de bildkartoj de diversaj pontoj en la mondo. Interesa estis ankaŭ babilado de s-ino Bartošová pri sia libertempo travivita en San Francisko. Poste ni amuzigis per tambolo al kiu kontribuis per tre belaj aĵoj niaj sekcianoj.

Dimance antaŭtagmeze ni enprofundigis en surbendigitan memorinterparolon pri konata verkisto Jiří Kořínek, forpasinta antaŭnelonge. Post fermparolo de s-ro Vaněček ni forveturis hejmen pliriĉigitaj per novaj amikecoj. La renkontigon partoprenis 41 membroj kaj 10 gastoj.

Jana Nováková, Praha

Seznam úspěšných absolventů písemných kursů esperanta pro začátečníky
lektorky Evy Hoffmannové:

1. Dana Sklenářová, Kosíkova 12, Brno
2. Eva Matoušková, Brno 1
3. Selim Demiro, Lomnice č. 52
4. Martin Kružík, Práčská 2671, Praha 10
5. Jan Mráka, 1. máje 4, Jihlava
6. Rozalie Holštajnová, Rudé armády 543, Žatec
7. Jaroslav Plančík, Brocno č. 70, Chcebuž
8. Ing. Jaromír Dědina, Loučim č. 12

Všichni ukončili kurs během 1. pololetí 1989. B l a h o p ř e j e m e !

● ● ● kluba vivo

Esperanta rondeto "Amikeco"

Nia Esperanta rondeto "Amikeco" laboras en klubejo de "Kunigita klubo de laboruloj". Ankaŭ mi tie instruas infanojn. Printempe ĉiuj kluboj el nia distrikto sendis iun grupon en distriktan urbon Ústí nad Orlicí por konkursi. El klubo de Česká Třebová estis senditaj malgrandaj esperantistoj, kvankam la klubo havas multajn aliajn grupojn. Oni ĉi tie instruas anglan kaj germanan lingvojn, laboras tie rondetoj: teatra, sakluda, marioneta, fotografia, muzika, de kolektantoj de bieretikedoj, de kudristinoj k.t.p.

Sceneto de niaj infanoj nomigas "Kunveno de eksterlandanoj". Infanoj parolis per diversaj lingvoj kaj ne povis kompreni unu al alia. Poste alvenis plenkreskulo el nia Esperanta rondeto kaj proponis al ili, ke li instruos al ili Esperanton. Infanoj - "eksterlandanoj" - farigis lernantoj kaj instruisto instruis ilin uzante Ĉe-metodon.

Fine prezidantino de Esperanta rondeto parolis pri estigo kaj signifo de Esperanto kaj estis projekciitaj diapozitivoj el nia agado kaj el E-kongresoj.

La infanoj kantis kantojn, kiujn ĉiuj konis ĉeĥe, sed ili kantis Esperante.

"Kunveno de eksterlandanoj" sukcesis kaj la infanoj ankoraŭ ĉeestis en regiona konkurso en junio. Baldaŭ ili prezentos sin ankoraŭ dum tutstata kunveno de esperantistoj-invalidoj.

Ni ĉiuj estis gojigitaj ne nur pro tio, ke la infanoj sukcesis, sed precipe pro tio, ke multaj homoj aŭdis pri Esperanto, iuj eble unuafoje.

Kiam mi post la konkurso serĉis la infanojn, gaje vokis homoj: "Viaj infanoj ne perdigos, ili kunparolos kun ĉiuj Esperante!"

E-rondeto "Amikeco" gajnis ĉi tiujn infanojn por Esperanto preparinte ekspozicion al 100-jarigo de Esperanto en la jaro 1987.

Nia E-rondeto estas vigla. Ĉiusemajne niaj anoj kunvenadas en jam nomita klubejo, tie progresantoj lernas kaj solvas problemojn de la rondeto. Krom tio estas ĉiujare malfermitaj du kursoj: por infanoj kaj por plenkreskuloj.

La rondeto kunlaboras kun gesamideanoj el najbaraj urboj: Lanškroun, Litomyšl, Polička, Žamberk. Ĉiun duan monaton ni ĉiuj kunvenadas alterne en tiuj urboj. Gastigantoj preparadas interesan programon: vizitojn de entreprenoj kaj naturaj belaĵoj, konkursojn, projekciadojn de diapozitivoj, prelegojn, tombolojn, piedmarŝojn k.t.p.

Nia E-rondeto arangas ankaŭ autobusajn ekskursojn por ekoni belaĵojn de nia patrujo. Tiamaniere ni vizitis jam dufoje Náchod kun ĉirkaŭaĵo kaj ni kunvenis kun gesamideanoj de ĉi tie.

Ankaŭ ni gemeligas kun Esperantaj rondetoj el:

1. hungara urbo Nyiregyháza - ni komencis gemeligi antaŭ unu jaro
2. germana urbo Schwerin - ni komencis gemeligi jam antaŭ pli ol 15 jaroj. La germanaj gesamideanoj el Schwerin arangadas ĉiujare helpe de

"Kulturigo" semajnojn de amikeco kaj ili kunvenadas kaj invitadas esperantistojn el gemelaj urboj: rusa Tallin, pola Pila, hungara Pecs, ĉeĥa Česká Třebová. Amikeca semajno havas tre interesan kaj riĉenhavan programon. Reciproke ankaŭ anoj de Schwerina klubo vizitadas nian urbon Česká Třebová.

Konataj estas ankaŭ Esperantaj baloj kaj silvestroj, kiujn preparas niaj rondetanoj por nefumantoj.

Ankaŭ vin ni invitas en nian urbon ĉeesti niajn aranĝojn.

Zdenka Novotná

Haviřov

Dufoje dum unu semajno kunvenis membroj de la E-rondeto. La 22-an de junio rakontis pri sia ĉeesto ĉe la UK en Rotterdam du samideanoj, Bedřich Grym kun diapozitivaj kaj kiel gasto Gustav Gajdzica el Třinec projekciis filmon. Prezidanto Zdeněk Heiser kaj prof. Mil. Pastrňák informis pri la stato de preparoj por la festo pri 20jareco de ĈEA. Preskaŭ ĉiuj membroj deklaris sian pretecon helpi ĉe la organizado de la arango. Semajnon poste okazis - simile kiel multajn jarojn antaŭe - tradicia pikniko en la ĝardeno de la familio Pastrňák. Venis preskaŭ 40 personoj, membroj kaj iliaj familianoj. Nevidanta s-ano Zemčák ludis harmonikon, s-ano Heiser gitaron, oni kantis, generale la stoso estis tre agrabla, la vetero favora. Oni debatis denove pri la festo de ĈEA. Sed tiu ĉi pikniko kun pikarta regalo en la naturo estis jam la lasta en tiu ĉi medio, ĉar pro karboeksploatado la areo kun domo estas malleviganta kaj la familio Pastrňák jam baldaŭ devos forlasi tiun ĉi lokon. Ĉu oni trovos ie novan eblecon por tiuj ĉi ĉiujaraj agrablaj juniaj kunrestadoj? ASt.

Přerov

Estas jubileoj, pri kiuj oni multe parolas kaj skribas, estas aliaj, kiuj pasas en silento. Unu el tiuj estas jubileo, kiun solenis Esperantista organizaĵo en Přerov. La prezidanto, longjara laborema kaj entuziasma esperantisto

L u d v í k C h y t i l ĝisvivis sian 60-an jaron!

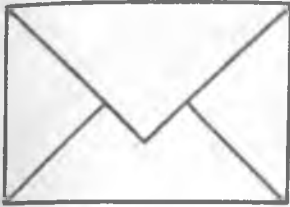
La 2-an de julio 1989 nia Ludoviko pensiuligis, kaj samtempe ŝanĝis sian loĝejon. La laborbrigado, kiu helpis al li, konsistis el anoj de "lia" E-klubo.

Ludoviko Chytil dum la tuta vivo dediĉis sin al Esperanto, sur kies kampo restis post li multaj spuroj. Dum kelkaj jardekoj li staris en la fronto de esperantistoj en Přerov, krom tio li agas en la packonsilantaro de la distrikto Přerov, kie li tre ofte prelegas kaj babilas pri la landoj, kiujn li travojagis. Longe li ankaŭ laboris en la kontrola komisiono de ĈEA.

Nia Ludoviko, ni deziras al Vi ankoraŭ multajn sukcesojn en Via porpaca laboro!

Servu sano al nia s-ano!

Josef Filip

KORESPONDI JEZIROJ ANONCOJ

Mi serĉas Esp. vortarojn, lernolibrojn, beletron k.a. librojn. Bonvolu skribi por interkonsento, mi povos alveturii Miroslav SEVERA, Lukostřelecká 2188, 470 01 ČESKÁ LÍPA

Kuracisto kaj ekonomiistino deziras korespondi. Ni interesigas pri turismo, muziko, medicino. Nia adreso: Barbara kaj Zbigniew Kolankowsky, Iwiasino 41 gm. Sianów, 76-003 Sucha Kosz., Pollando

26-jara polo volus trovi leteramikon en nia lando. Li interesigas generale pri ĉio, lia hobbio estas la "artefaritaj lingvoj": Esperanto, Ido, Interlingua, Occidental. Li korespondas en tiuj ĉi lingvoj kaj ankaŭ en la angla. Li volus lerni la ĉeĥan lingvon kaj kompreni niajn naciojn kaj kulturon. Adreso: Marek Bamberski, Huta Stara 120, PL-42-340 Pinczyce, Pollando.

34-jara fraŭlo kun bluj okuloj interesigas pri Esperanto: Olgierd Krzysztof Duczman, ul. R. Luxemburg 7, 64-510 Wronki, Pollando

16-jarulo interesigas pri filmo, sporto kaj muziko (disco-pop), satas vojaĝi, sunon kaj maron, interesigas pri Ĉeĥoslovakio: Robert Świątek, Broniewskiego 40E/86, 98-200 Sieradz, Pollando

20-jara gardenistino interesigas pri turismo, fotoarto, floroj kaj ĉevaloj, kolektas postmarkojn kaj bildkartojn: Aleksandra Paluszek, PL-14-411 Rychliki, Pollando

17-jara lernanto interesigas pri literaturo kaj historio de Japanio, kolektas postmarkojn kaj bildkartojn pri Japanujo: Przemek Przybylski, ul. Jutrzenka 6/10 60-373 Poznan, Pollando

26-jara instruistino interesigas pri problemoj de infanoj kaj junularo, pri turismo kaj muziko: Barbara Niebyska 41-902 Bytom, ul. A. Bożka 5Q/37, Poll.

17-jara lernantino de la kvara klaso de mezlernejo interesigas pri sporto, turismo, vojaĝoj kaj arĥeologio, satas legi librojn, auskulti bonan muzikon: Agnieszka Burda, ul. Wł. Gomułki 45/40, 38-400 Kroano, Pollando

33-jara agroteknikisto interesigas pri turismo, literaturo kaj kulturo, ŝi kolektas postmarkojn, bildkartojn, librojn kaj sondiskojn: Anna Klimas, Kopaszyn 21 62-100 Wągorzowiec, woj. pilskie, Pollando

18-jara lernantino de liceo interesigas pri novtempa literaturo, turismo kaj moderna muziko, kolektas postmarkojn: Gabriela Płonka, Ujsoły 418, 34-371 Ujsoły, woj. Bielekie, Pollando

36-jara instruistino de matematiko en elementa lernejo interesigas pri geografio, literaturo, fantastika literaturo, historio, kuirarto kaj pri problemoj de la ĉiutaga vivo, kolektas bildkartojn kaj librojn, volus intersaĝi albumojn pri arto kaj geografio, geografiajn prospektojn kaj lernolibrojn de matematiko: Lesława Wojcik, ul. Warszawska 238, 43-155 Tychy-Bierun N. Pollando

18-jara tajlorino volas korespondi: Barbara Walkowiak, 61-330 Włoczek, ul. Bankowa 12, Poznan 24, Pollando

29-jara inĝenierino deziras korespondi pri literaturo, vojaĝoj kaj pri diversaj temoj: USSR, 141800 Moskovskaj oblast, Dmitrov, ul. Komsomolskaj 25-33, Malkova Irina

Hermann Waltinger, Strasse der AWG 5, Box 7/17, Steudnitz, 6901, GDR kolektas bildkartojn, fotografiaĵojn kaj postmarkojn pri etnologio, folkloro, kostumoj, kutimoj, pejzaĝoj, hundoj, katoj, ĉevaloj, velsipoj, kasteloj, tropikaj insuloj, bano kun kaj sen, humoro kaj poskalendaretoj, konkajn kaj kostumpojn.

Multe da feliĉo en la jaro 1990 deziras al vi Estraro de ĈEA Redakcio de **STARTO**

Atentigo de la redakcio:

niajn kontribuantojn ni sciigas, ke artikolojn por unuopaj numeroj de Starto estas necese sendi al la redakcio konsiderinde frue, nome laŭ jenaj datlimoj:
por n-ro 3/1990 - ĝis la 10-a de januaro 1990, por n-ro 4/1990 - ĝis la 10-a de marto 1990, por n-ro 5/1990 - ĝis la 10-a de majo 1990, por n-ro 6/1990 - ĝis la 10-a de junio 1990, por n-ro 1/1991 - ĝis la 10-a de aŭgusto 1990, por n-ro 2/1991 - ĝis la 10-a de oktobro 1990, por n-ro 3/1991 - ĝis la 10-a de decembro 1990, por n-ro 4/1991 - ĝis la 10-a de februaro 1991 ktp.

STARTO - presorgano de Ĉefa Esperanto-Asocio, Jilská str. 10, CS-110 01 Prago 1, Ĉeĥoslovakio. Aperas 6-foje jare. Redakta komitato: Karel Franc, Jiří Hanousek (grafika aranĝo), Ing. Vlastimil Kočvara, Miroslav Malovec, Jiří Patera (respondeca redaktoro) kaj Helena Štruncová. Presas Entrepreno de servoj de urbo Liberec. Transdonita al presado 1989-08-31. Jarabono 36 CSK, por eksterlando 48 CSK aŭ 14 NLG inkluzive de sendkostoj. Abonantoj turnu sin al niaj perantoj, al UEA aŭ rekte al nia asocio.

STARTO - nepravidelný věstník Českého esperantského svazu, Jilská 10, 110 01 Praha 1, vydávaný pro potřebu členů svazu. Vychází 6x ročně. Redakční rada: Karel Franc, Jiří Hanousek (grafická úprava), Ing. Vlastimil Kočvara, Miroslav Malovec, Jiří Patera (odpovědný redaktor) a Helena Štruncová. Povoleno odborem kultury NVP č. 310008385 ze dne 18. 3. 1985. Tiskne Podnik služeb města Liberce. Předáno do tisku 31. 8. 1989. Dohledací pošta Praha 07. Snižovaný poplatek za poštovné povolen Ředitelstvím pošt Praha pod č.j. P/1-1267 ze dne 6. 4. 1979.

1990

1
2
3

1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26
2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27
3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28
4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29
5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30
6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31
7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25

4
5
6

30 2 9 16 23	7 14 21 28	4 11 18 25
3 10 17 24	8 15 22 29	5 12 19 26
4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24

7
8
9

30 2 9 16 23	6 13 20 27	3 10 17 24
31 3 10 17 24	7 14 21 28	4 11 18 25
4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26
5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27
6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28
7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29
1 8 15 22 29	5 12 19 26	6 13 20 27

10
11
12

1 8 15 22 29	5 12 19 26 31	3 10 17 24
2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30

365 tagoj kun ESPERANTO

**Český esperantský svaz
110 01 PRAHA 1, Jilská 10**

NOVINY

400 00

Dohlédací pošta Praha 07

Snížený poštovní poplatek povolen

Ředitelstvím pošt Praha

J. ZN. P/1-1267/79 ze dne 6. 4. 1979